

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Njalsgade 72 A
2300 København S

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

DATO: 19. februar 2018
SAGSNR.: 2018 - 425
ID NR.: 508405

maja@star.dk + csk@star.dk

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)

Ved e-mail af 6. februar 2018 har Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet finder generelt, at forslaget er et skridt i den rigtige retning mod større retssikkerhed på området for tilkendelse af førtidspension, herunder en reducere af tilfælde, hvor borgere tvinges ud i udsigtsløse ressourceforløb eller kommer i klemme som følge af uklarhed om dokumentationskravet.

Advokatrådet har derudover følgende bemærkninger:

Til forslagets §§ 1 og 2:

Advokatrådet finder, at der med den foreslåede formulering af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 68 a, stk. 2, og af lov om social pension § 16, stk. 2, fortsat vil kunne opstå situationer, hvor en kommune iværksætter ressourceforløb med henvisning til, at arbejdsevnen kan forbedres, selvom denne ikke vil kunne forbedres i et omfang, at der realistisk set kan opnås noget indtægtsgivende arbejde.

Rådet foreslår derfor, at der – for at øge klarheden i retsgrundlaget – i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 68 a, stk. 2, foretages en tilføjelse, således at bestemmelsen affattes som følger (tilføjelsen er fremhævet med **understregning**):

»Stk. 2. Ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen. Hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb **i et omfang der giver realistisk forventning om indtægtsgivende arbejde, eksempelvis i fleksjob**, skal et ressourceforløb ikke iværksættes.«

Rådet foreslår endvidere, at der i lov om social pension § 16, stk. 2, foretages en tilsvarende tilføjelse, således at bestemmelsen affattes som følger (tilføjelsen er fremhævet med **understregning**):

»Stk. 2. Personer i alderen fra 18 til 39 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger **i et omfang der giver realistisk forventning om indtægtsgivende arbejde, eksempelvis i fleksjob.**«

Begrundelsen for rådets forslag er at foretage en præcisering, der fremgår af både de generelle bemærkninger og bemærkningerne til § 1.

Advokatrådet skal afslutningsvis bemærke, at det efter rådets opfattelse kan rejse tvivl om, hvorvidt forslaget i sig selv vil medføre reelle ændringer i kommunernes forskellige fortolkning af reglerne, herunder hvilke dokumentationskrav, der kræves for at arbejdsevnen må anses for ikke at kunne forbedres ved et ressourceforløb, og hvornår det på grund af særlige forhold er åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres.

Med henblik på at undgå forskellig fortolkning i de enkelte kommuner foreslår rådet således, at dokumentationskravet eksemplificeres i loven, herunder hvordan kravet kan opfyldes – eksempelvis ved speciallægeerklæringer eller tilsvarende sagkyndige erklæringer.

Med venlig hilsen

Nicolai Pii

Styrelsen for Arbejdsmarked og
Rekruttering
Njalsgade 72 A Postboks 90
2770 Kastrup
maja@star.dk
csk@star.dk

**Om høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv
beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om
ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)**

21. februar 2018

J.nr. 18-8288

Ankestyrelsen har følgende bemærkninger:

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Til § 1, nr. 1:

Tel +45 3341 1200

Vi bemærker, at tilføjesen til § 68 a, stk. 2, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats om, at "Ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen." må ses som en ændring i forhold til den hidtidige praksis for, hvornår en person er i målgruppen for et ressourceforløb.

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Den hidtidige praksis har været, at en person er i målgruppen for et ressourceforløb, medmindre det er dokumenteret ved de lægelige oplysninger og vurderinger og gennem tidligere beskæftigelse og deltagelse i beskæftigelsestilbud, at det er åbenbart formålsløst at udvikle arbejdsevnen yderligere, eller det er åbenbart formålsløst, fordi alle lægelige oplysninger og vurderinger peger på, at funktionsevnen er meget ringe og ikke kan forbedres.

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Ankestyrelsen har fortolket kravet til dokumentation således, at en person er i målgruppen for et ressourceforløb, hvis det ikke kan udelukkes, at borgerens arbejdsevne kan udvikles. Det har ikke været et krav, at der kunne peges på beskæftigelsesmål for udviklingen.

Vi forstår umiddelbart det nye krav om udviklingsperspektiv, således at der skal kunne peges på beskæftigelsesmål for udviklingen. Det vil sige, at for at en person kan være i målgruppen for et ressourceforløb, skal det fremover dels ikke kunne udelukkes, at arbejdsevnen kan udvikles, og dels skal der kunne peges på beskæftigelsesmål for udviklingen.

En regelændring som den foreslåede vil indebære, at Ankestyrelsen kasserer principafgørelserne 33-15 og 92-16.

Til § 2, nr. 1:

Tilføjelsen til § 16, stk. 2, og § 18, stk. 1, i lov om social pension giver ikke anledning til bemærkninger, idet tilføjelsen ikke ændrer ved allerede gældende praksis.

Ankestyrelsens nuværende praksis giver mulighed for at få ret til førtidspension eller rejst sag om førtidspension, hvis det er dokumenteret ved de lægelige oplysninger og vurderinger og gennem tidligere beskæftigelse og deltagelse i beskæftigelsestilbud, at det er åbenbart formålsløst at udvikle arbejdsevnen yderligere. Det er ikke et ubetinget krav, at personen har været i jobafklarings- eller ressourceforløb.

Venlig hilsen

Marianne Sinding

I henhold til ændring af:

§ 1

I lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, jf. lovbekendtgørelse nr. 1342 af 11. november 2016, foretages følgende ændring:

§ 68 a, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen. Hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et resourceforløb, skal et resourceforløb ikke iværksættes.«

Vi er blevet opmærksomme på, at der ligger en principafgørelse nr. 39-17 om førtidspension, (<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192242>) hvori der er givet afslag på pension, da man måske kan øge livskvaliteten:

”Det vil øge din livskvalitet, men formentlig ikke din funktionsevne.”

Derfor er vi bekymret for formuleringen: ”udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen”.

Principafgørelse kan påvirke, at ændringen i lovforslaget ikke vil ændre på kommunernes tilgang til tilkendelse af pension, hvis der er mulighed for at bedre livskvaliteten og dermed også påstand om at arbejdsevnen kan bedres.

Dette kan føre til umenneskeligt lange forløb og hvis vi sammenligner med de konkrete 5-årige resourceforløb, som vi kender til, så bliver det ofte blot et tiltag der i bedste fald ikke ændrer noget og i værste fald påfører borgeren yderligere forværring og dermed også generelt dårligere helbred, med alt hvad det medfører af opløste familier og større forbrug af ressourcer i det sociale system og i sundhedssystemet.

Når en borger har været mange år i jobcentersystemet med risiko for utallige udredninger, virkningsløse kurser og belastende afprøvninger uden væsentlige positive ændringer, så vil ethvert tiltag efterfølgende komme til at virke som et overgreb med MEGET lille chance for øgning af arbejdsevnen, men med stor risiko for den psykiske overbygning, som vi kalder jobcentersyndrom.

Vi i Arbejdsskadeforeningen AVS har erfaring med, at kommunerne bruger formuleringen fra ovennævnte principafgørelse, da der dermed kan tilkendes et resourceforløb i stedet for pension.

Med venlig hilsen

Tina Huniche

Arbejdsskadeforeningen
AVS

v/Formand Tina Huniche. Mobil: +45 61 43 75 75.
www.arbejdsskadeforeningen.dk

Styrelsen for Arbejdsmarked og
Rekruttering
maja@star.dk
csk@star.dk

Hørings svar om forslag til præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension

Beskæftigelsesrådet er den 7. februar 2018 blevet hørt om forslag til ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension).

21. februar 2018
MBI

Dok ID: 116174

Lovforslaget tager sigte på at skabe klarhed om iværksættelse af ressourceforløb og dokumentationskravet i forbindelse med tilkendelse af førtidspension, herunder, at:

- dokumentationskravet for tilkendelse af førtidspension i visse tilfælde kan være opfyldt, uden at borgeren har deltaget i et ressourceforløb
- ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen, og at det således er en forudsætning for at iværksætte ressourceforløb, at der kan peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af indsatsen og på sigt blive i stand til at deltage på arbejdsmarkedet, f.eks. i et fleksjob.

Der er stor forskel på kommunernes praksis ved tilkendelser af førtidspension. DA mener, at en præcision af reglerne kan bidrage til at reducere de kommunale forskelle.

Arbejdsgiversiden i BER (DA og Lederne) hæfter sig samtidig ved, at forslaget ikke ændrer ved førtidspensionsreformens overordnede mål, om at flest muligt skal i arbejde og forsørge sig selv. Forslaget fastholder intentionen om, at en borger som udgangspunkt skal have deltaget i mindst ét ressourceforløb, før der kan tilkendes førtidspension.

Arbejdsgiversiden hæfter sig desuden ved, at præciseringen ikke vil have væsentlige økonomiske konsekvenser.

På den baggrund kan Arbejdsgiversiden støtte forslaget.

Med venlig hilsen
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Maria Bille Høeg

DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Vester Voldgade 113
DK-1790 København V

Tlf. 33 38 90 00
www.da.dk

CVR 16834017
E-mail da@da.dk

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Njalsgade 72A
2300 København S

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
Fax: +45 3675 1403
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Taastrup, den 21. februar 2018

Sag 2-2018-00241 – Dok. 355975/clj_dh

Høringssvar om forslag til lov om ændring af lov om aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)

Generelle bemærkninger

Først og fremmest skal jeg takke for muligheden for at kommentere på lovforslaget.

Lovforslaget har til formål at præcisere reglerne om ressourceforløb samt reglerne om dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension. Dels ved at indskrive i lovgivningen at førtidspension kan tildeles uden forudgående deltagelse i ressourceforløb, og dels ved at indskrive at kommunerne før tildeling af ressourceforløb skal kunne pege på indsatser, hvor der er en forventning om, at borgeren kan udvikle sin arbejdsevne gennem deltagelse i relevante tilbud.

Præciseringerne har til formål at sikre mere ensartet kommunal forvaltning på området og dermed i praksis lempe kriterierne for tildeling af førtidspension i de tilfælde, hvor tolkningen af loven førhen har været for restriktiv i forhold til forligspartiernes intention. Derfor er Danske Handicaporganisationer (DH) også grundlæggende positive overfor, at lovforslaget bevæger sig i den rigtige retning, både ift. tydeliggørelsen af at et ressourceforløb ikke er en forudsætning for tilkendelse af førtidspension og i forhold til præciseringerne af, hvornår et ressourceforløb er relevant. Det er dog samtidig DHs vurdering, at de foreslåede ændringer *ikke* er tilstrækkelige.

Kommentarer til lovtekst

Behov for præcisering af ”relevante”

I de tre lovforslagsændringer, som præsenteres i høringsmaterialet, bliver der lagt op til, at kommunernes fortolkningsrum snævres ind ved tilføjelse af ordet *relevante*. Selvom det retteligt bør

indsnævne fortolkningsrummet, er det et ikke desto mindre efter DH's opfattelse fortsat en formulering, der vil efterlade et fortsat *for* stort rum for fortolkning.

Derfor mener DH overordnet, at ordet *relevante* bør kvalificeres yderligere ved at tydeliggøre hvilken udvikling, der reelt bør være i borgerens arbejdsevne.

Det indebærer to væsentlige forhold, der bør indarbejdes i lovteksten:

Potentialet for arbejdsevneudvikling skal ses i sammenhæng med arbejdsmarkedet, i særdeleshed i borgerens lokalområde. DH mener, at der er behov for at tydeliggøre det forhold, at en arbejdsevne nok kan udvikles, men at dette ikke betyder, at en borger kan opnå en reel tilknytning til det ordinære arbejdsmarked. Det kan eksempelvis være fordi, at borgerens arbejdsevne ikke kan udvikles tilstrækkeligt til, at borgeren reelt kan opnå en arbejdsmarkedstilknytning. Derfor bør kommunen vurdere borgerens forventede udvikling overfor det konkrete arbejdsmarked i borgerens lokalområde.

Derfor mener DH, at det bør tydeliggøres i lovteksten, at jobcenteret ved visitation til ressourceforløb skal kunne sandsynliggøre en konkret og realistisk arbejdsmarkedstilknytning i borgerens lokalområde, som borgeren vil kunne opnå efter ressourceforløbet.

Ressourceforløb skal ikke resultere i fleksjob få ugentlige timer uden udsigt til progression. Med ændringerne i reformen i 2013 blev fleksjobbet på under 10 timer om ugen gjort til en mulighed for borgere med begrænset arbejdsevne. Og borgere med en meget begrænset arbejdsevne kan i dag visiteres til fleksjob, hvis der inden for en rimelig periode er en mulighed for, at borgerens arbejdsevne kan udvikles. Selvom evalueringen af fleksjobordningen behandles særskilt fra indværende ændring af førtidspensionsordningen, er det i denne sammenhæng væsentligt at inddrage fleksjobs på få ugentlige timer. For det ligger netop i reformens natur, at fleksjobs på få timer ugentligt ikke er et endemål for borgere med meget begrænset arbejdsevne. I stedet er det en mulighed for de borgere, som har potentiale til at udvikle arbejdsevnen.

Derfor mener DH, at det bør tydeliggøres i lovteksten, at jobcenteret kan visitere en borger til et ressourceforløb med henblik på efterfølgende ansættelse i fleksjob, hvis det vurderes, at borgerens arbejdsevne i fleksjob, indenfor en rimelig periode, kan blive minimum 10 timer om ugen.

Sammenfattende anbefaler DH altså, at man både i Lov om Aktiv Beskæftigelsesindsats § 68 a, stk. 2, samt i Lov om Social Pension §16 stk. 2 samt §18 stk. 1 indarbejder i lovteksten, at ressourceforløb (og øvrige forløb mv. nævnt i Lov om Social Pension) vurderes relevante, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til borgerens arbejdsevne, og kommunen som følge af den vurderede udvikling i arbejdsevne i et ressourceforløb (og øvrige forløb mv. nævnt i Lov om Social Pension) kan pege på en realistisk, konkret arbejdsmarkedstilknytning med indtægtsgivende arbejde i borgerens lokalområde i form af enten ordinær ansættelse, fleksjob over ti timer ugentligt indenfor en rimelig periode, eller gennemførelse af en uddannelse.

Dette vil efter DH's opfattelse gøre det tydeligere i alle landets kommuner, hvornår det er relevant at bevilge et ressourceforløb, da det sætter et tydeligere mål for udvikling af arbejdsevnen.

I bemærkningerne til lovforslaget tages der skridt mod denne yderligere kvalificering af begrebet *relevante*, bl.a. under punkt 2.1.2. hvor det allerede nu fremgår, at der skal visiteres til ressourceforløb, hvis der på sigt er mulighed for indtægtsgivende ordinært arbejde, fleksjob eller uddannelse. DH anbefaler, at den tekst skærpes med DH's input ovenfor, og at de skærpede formuleringer indarbejdes både i lovteksten og de kommende nye vejledninger for reglerne om tilkendelse af både ressourceforløb og førtidspension.

Tydeliggørelse af dokumentationsgrundlag for førtidspension i lov om social pension

I lovforslaget søges det især med ordet *relevante* i Lov om Social Pension tydeliggjort, at alle indsatser ikke skal være afprøvet i praksis, før det kan dokumenteres, at der kan tildeles førtidspension. Som beskrevet ovenfor mener DH, at *relevante* bør kvalificeres ved at tydeliggøre, hvilken udvikling i arbejdsevnen *relevante* forløb, skal føre til. DH's forslag vil dermed også have betydning for, hvad kommunerne skal dokumentere for at tildele førtidspension. Det er DH's vurdering, at kravene til dokumentation i forbindelse med tildeling af førtidspension bør blive mere simple, når målet for udvikling af arbejdsevne er mere tydeligt.

I lovbemærkningerne beskrives det yderligere, hvornår kravet til dokumentation anses som opfyldt. Det er i den forbindelse DH's vurdering, at den intention der ligger bag de foreslåede ændringer, herunder især tilføjelsen af ordet *relevant*, ville stå markant skarpere ved at indarbejde nedenstående lovbemærkninger i selve lovteksten, med henblik på at synliggøre de tre indgange til førtidspension:

”Kravet til dokumentation anses som opfyldt, når

- helbredsoplysninger i sig selv dokumenterer, at der er ret til førtidspension (helt åbenbart på grund af særlige forhold),
- helbredsoplysninger sammen med øvrige oplysninger om borgerens ressourcer, personlige og faglige kompetencer, samt oplysninger om resultatet af indsatser borgeren har modtaget for at udvikle arbejdsevnen, uden at borgeren har deltaget i ressourceforløb, dokumenterer, at der er ret til førtidspension (helt åbenbart på grund af dokumentation), eller
- helbredsoplysninger sammen med øvrige oplysninger om borgerens ressourcer, personlige og faglige kompetencer, samt oplysninger om resultatet af indsatser, herunder ressourceforløb, som borgeren har modtaget for at udvikle arbejdsevnen, dokumenterer, at der er ret til førtidspension (helt åbenbart på grund af dokumentation).”

Yderligere bemærkninger til lovforslaget

Førtidspensionister bidrager også. Et centralt argument for indsnævringen af målgruppen for førtidspension i 2013 var, at vi som samfund ikke skal give op på borgere, selvom de måske har en meget begrænset arbejdsevne. I den forbindelse er det vigtigt for DH at pointere, at førtidspension ikke betyder, at vi parkerer borgere ved siden af arbejdsmarkedet. Gennem f.eks. løntilskud til førtidspensionister opnår mange borgere med handicap en arbejdsmarkedstilknytning og øget livskvalitet.

Ingen begrænsninger i mulighed for fleksjob. I ovenstående anbefaler DH, at det gøres tydeligt, at et fleksjob på få timer ugentligt ikke skal blive en endestation for borgere med meget begrænset arbejdsevne. Med det sagt skal borgere, som ønsker at være i fleksjob i få timer ugentligt, selvfølgelig ikke fratages muligheden for det. Ligeledes støtter DH, at borgere får mulighed for at søge om et ressourceforløb.

Behov for opfølgende evaluering

De seneste fem år har vist, at en lovtekst kan tolkes vidt forskelligt i landets kommuner. En lang række eksempler på urimelige forløb har været fremført i medierne. Samtidig har medlemmer af partierne i forligskredsen ved adskillige lejligheder påpeget, at formålet med reformen naturligvis ikke var at plage borgere med meget begrænset arbejdsevne, herunder mennesker med handicap. Derfor har det for borgere med handicap på kanten af arbejdsmarkedet stor betydning, at man med vedtagelsen af reformen også vedtog indeværende evaluering, med henblik på at kvalificere lovgivningen, så færre kommer i klemme.

Derfor bør man igen vedtage en evaluering. Selvom DH noterer sig, at Kammeradvokaten har været med til at udforme den nye lovtekst, så den skal sikre, at kommunerne administrerer den ensartet, er det svært at forestille sig, at de kommunale afgørelser ikke fortsat vil variere. Derfor mener DH, at det er afgørende, at man i forbindelse med vedtagelsen af lovændringerne vedtager en ny evaluering om tre år, med henblik på at sikre, at lovens nye tekst administreres i tråd med forligspartiernes intention i alle landets 98 kommuner. Postnummer bør heller ikke, efter en ny lovgivning træder i kraft, være udslagsgivende for, om man tildeles førtidspension.

Sammenfatning

Sammenfattende er DH altså positivt indstillet for, at lovændringen bevæger sig et skridt i den rigtige retning.

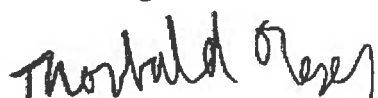
DH mener dog, man bør skærpe i lovteksten, at et ressourceforløb kan være relevant, i tilfælde hvor borgerens arbejdsevne kan udvikles, og hvor der, som følge af udsigten til udvikling i arbejdsevne kan peges på en konkret, realistisk tilknytning til arbejdsmarkedet i form af ordinær ansættelse eller fleksjob over ti timer ugentligt, eller borgeren alternativt kan gennemføre en uddannelse. Dernæst

mener DH, at man bør indarbejde de tydeligere dokumentationskriterier for tilkendelse af førtidspension i den egentlige lovtekst, med henblik på at skabe tydeligere dokumentationskrav.

Slutteligt er DH af den opfattelse at arbejdet med at sikre, at borgere med handicap ikke ender i uværdige forløb i stedet for førtidspension ikke slutter med lovændringen. DH mener derfor, at man i forbindelse med lovændringen bør vedtage en evaluering om tre år.

Slutteligt vil vi fra DH's side bemærke, at vi ser frem til næste del af analysen af reformen af førtidspension og fleksjob. Når det kommer til ressourceforløb og fleksjob, er der fortsat et stort arbejde med at sikre ordentlige vilkår og arbejdsmarkedsdeltagelse for mennesker med handicap.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Thorkild Olesen'. The signature is written in a cursive, somewhat stylized script.

Thorkild Olesen, Formand

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Njalsgade 72a 6
2300 København S
E-mail: maja@star.dk og csk@star.dk

Høringssvar vedr. udkast til forslag om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)

Danske Patienter takker for muligheden for at kommentere på det fremsendte materiale. Vi finder det positivt, at forligskredsen bag reformen af førtidspension og fleksjob ønsker en præcisering af reglerne om ressourceforløb samt reglerne om kravet til dokumentation i forbindelse med tilkendelse af førtidspension.

En præcisering kan betyde, at alvorligt syge patienter ikke skal deltage i ressourceforløb, hvis det ikke anses for værende realistisk, at patienten kan drage nytte af indsatsen og kan udvikle sin arbejdsevne. Præciseringen vil således sætte en stopper for ressourceforløb, der udelukkende iværksættes for at opfylde dokumentationskravet. Langt flere patienter vil derfor i fremtiden på et tidligere tidspunkt få tilkendt førtidspension, hvilket vi finder både hensigtsmæssigt og positivt.

Danske Patienter er glade for, at der i forbindelse med præciseringen er fokus på, at nogle kommuner har fortolket reglerne strammere end andre, og at dette har medført en uens praksis i kommunernes sagsbehandling. For Danske Patienter er det afgørende, at alle patienter er underlagt samme praksis – som i øvrigt opleves som værende meningsfuld og relevant, jf. ovenfor – uanset hvilken kommune de bor i.

Med venlig hilsen

Morten Freil
Direktør

Dato:
21. februar 2018

Danske Patienter
Kompagnistræde 22, 1. sal
1208 København K

Tlf.: 33 41 47 60

www.danskepatienter.dk

E-mail:
jk@danskepatienter.dk

Cvr-nr: 31812976

Side 1/1

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Njalsgade 72A
2300 København S

DANSKE
REGIONER

21-02-2018

EMN-2018-00524

1128367

Jane Brodthagen

Svar på høring til lovforslag om præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har sendt udkast til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension) i høring.

Regionerne har noteret sig, at formålet med lovforslaget er at præcisere retstilstanden på området, hvilket regionerne finder hensigtsmæssigt. Hensigten med lovforslaget er, at der ikke opstår tvivl om, at ressourceforløb ikke skal iværksættes alene som dokumentationskrav i relation til tilkendelse af førtidspension. Det er en forudsætning for iværksættelse af ressourceforløb, at der kan peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af indsatsen med sigte på at udvikle arbejdsevnen.

Ressourceforløb

Regionerne er enige i, at den foreslåede ændrede ordlyd i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 68 a, stk. 2 er en præcisering af den nugældende ordlyd og bidrager til at skabe klarhed om, hvornår ressourceforløb er relevant at iværksætte.

Det kan anbefales, at det i samme lovbestemmelse fremgår endnu tydeligere, hvad der ligger i begrebet udviklingsperspektiv, således at det fremstår mere specifikt og understreger hensigten ved eksempelvis at indsætte "realistisk forventet" i relation til udviklingsperspektiv.

Dette harmonerer med lovforslagets beskrevne intention om, at der skal iværksættes ressourceforløb, når der kan peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af indsatsen og udvikle

DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

sin arbejdsevne. Det kan i den forbindelse foreslås, at det så vidt muligt fremgår, at der skal være tale om konkrete indsatser. Ordningen vil således kunne sikre, at vurderingen forud for visitering til ressourceforløb sker på baggrund af den enkeltes udviklingsperspektiv i sammenhæng med individuelt tilrettede indsatser, som de facto eksisterer, og som kan iværksættes.

Brug af ordet "dokumenteret" i lovforslagets § 68 a, stk. 2, 2. pkt. bør præciseres. Lovforslagets formulering kan medføre, at § 68 a, stk. 2, 2. pkt. kan blive læst sådan, at såfremt denne del ikke er opfyldt - altså hvor det allerede er dokumenteret eller åbenbart formålsløst at søge at udvikle arbejdsevnen - er iværksættelse af ressourceforløb altid relevant. Dette kan virke som en strammere tilgang end den beskrevne intention i bemærkningerne til lovforslaget, og det bliver derfor afgørende, hvad der lægges i begrebet "dokumenteret".

Regionerne foreslår, at den dokumentation, der således skal stå i stedet for et ressourceforløb, bliver konkretiseret, og fx består af følgende: helbredsforhold der peger i samme retning og deres prognose, sociale oplysninger, oplysninger om funktionsevnen og dens udvikling gennem tid samt opregning af de hidtil iværksatte indsatser og ikke mindst effekten heraf. Disse oplysninger kan tilsammen danne et mønster, der viser, om der kan peges på yderligere indsatser, der rummer et udviklingsperspektiv - og kun sådanne indsatser bør være relevante. Bemærkningerne til lovforslaget indeholder ganske udmærket dele af denne betragtning i afsnit 2.2.2., der er henvist til i afsnit 2.1.2.

Dokumentationskrav i sager om førtidspension

Det findes relevant at indsætte begrebet "relevante" i lovformuleringerne, som skal ses i sammenhæng med udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen. Det tydeliggør, at kravet om dokumentation ikke indebærer, at alle indsatser, herunder ressourceforløb, skal have været afprøvet i praksis. Endvidere at denne forudsætning er gældende uanset aldersgruppe.

Formuleringen "objektiv sammenhængende dokumentation" kan i praksis opfattes som "lægeligt sammenhængende dokumentation", hvilket kan medføre praksisforskelle omkring vurdering af behov for indhentelse lægeligt/helbredsmæssigt dokumentation, herunder oplysninger eller gennemførelse af undersøgelser, som ikke er relevante for afgørelsen, og imod lovgivningens intentioner.

Det kunne evt. præciseres, hvordan subjektive erfaringer og resultater fra konkrete og lokale indsatser, fagligt kan bidrage til en objektiv sammenhængende dokumentation.

Afsluttende bemærkninger

Regionerne finder præciseringen af nærværende regler egnet til på den ene side at sikre, at ressourceforløb iværksættes i de sager, hvor det er relevant, og på den anden side, at dokumentationskravet for tilkendelse af førtidspension i visse tilfælde kan være opfyldt, uden at borgeren har deltaget i et ressourceforløb.

Det er imidlertid væsentligt, at vurderingen foretages ud fra, om der er grunde til at antage, at borgeren vil kunne udvikle sin arbejdsevne i et ressourceforløb - og ikke ud fra, hvorvidt det ikke kan udelukkes, at arbejdsevnen kan udvikles gennem et ressourceforløb.

Med venlig hilsen

Jane Brodthagen
seniorkonsulent, cand.jur.

Venlig hilsen

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Njalsgade 72 A
2300 København S

star@star.dk / maj@star.dk

Hørings svar til Lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension

---

Dansk Handicap Forbund afgiver hermed hørings svar til Lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtids-pension).

Præcisering af loven

Formålet med lovforslaget er at præcisere reglerne, så de fortolkes i overens-stemmelse med lovens oprindelige intention.

Konkret præciseres det med lovforslaget, at borgere kan bevilges førtids-pension, selvom de ikke har været igennem et ressourceforløb, og at der skal være en realistisk forventning om, at borgeren kan udvikle sin arbejdsevne, hvis der skal bevilges ressourceforløb. Ordet **relevant** er centralt og går igen i både Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og i Lov om social pension.

Følgende ændringer foretages:

I lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, jf. lovbekendtgørelse nr. 1342 af 11. november 2016, foretages følgende ændring:

1. § 68 a, stk. 2 affattes således:

*"Stk. 2. Ressourceforløb er **relevant**, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen. Hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb, skal et ressourceforløb ikke iværksættes."*

I lov om social pension, jf. lovbekendtgørelse nr. 1208 af 17. november 2017, foretages følgende ændringer:

1. § 16, stk. 2 affattes således:

*"Stk. 2. Personer i alderen fra 18 til 39 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i **relevante** jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger."*

Dansk Handicap Forbund mener

Dansk Handicap Forbund mener grundlæggende, det er positivt, at de mennesker, der har mulighed for det, får den rette støtte til at udvikle arbejds- evnen og få en plads på arbejdsmarkedet, ligesom det bør værdsættes, at mennesker, som ikke kan være på arbejdsmarkedet, bidrager på andre måder, som har stor betydning for sammenhængskraften i samfundet.

Det er godt at hjælpe mennesker med funktionsnedsættelser til at få adgang til arbejdsmarkedet, men det skal ske med et særligt blik for, at nogle mennesker på grund af en indgribende funktionsnedsættelse – uanset indsatsen – aldrig vil kunne komme på arbejdsmarkedet. Denne gruppe bør ikke udsættes for pres, dels fordi de risikerer at få forværret deres tilstand, og dels fordi de har brug for ro og tryghed i tilværelsen, hvilket er uforeneligt med årelange forløb uden afklaring.

Desværre har vi set mange eksempler på, at mennesker med funktionsnedsættelser er blevet fastholdt i meget lange afklaringsforløb uden at få svar på, om de kunne komme videre til enten førtidspension, ressourceforløb eller fleksjob. Det er i høj grad kravet om dokumentation, som har medført gentagne afklaringsforløb, til trods for at der tilsyneladende foreligger omfattende dokumentation for, at der ikke er en arbejdsevne.

Samtidig er det bekymrende, at vi har set eksempler på, at ressourceforløb bliver en parkeringsplads på en lav ydelse, hvor indsatsen er fraværende eller blot symbolsk. Vores indtryk er, at den i nogle tilfælde anvendes, fordi man ikke ved, hvad man skal stille op med borgeren, og forløbet derfor er meningsløst. Vi har også oplevet, at (beskæftigelses)målet med ressourceforløbet er meget teoretisk, og der mangler en realistisk vurdering af en mulig konkret tilknytning til arbejdsmarkedet – herunder, hvordan et konkret jobmatch skal være muligt.

Behov for tydeliggørelse af begrebet 'relevant'

Dansk Handicap Forbund vurderer, at forslaget er positivt, idet det tydeliggøres, at der skal være et relevant sigte med at bevilge et ressourceforløb.

Ved læsning af lovforslaget og bemærkningerne hertil, er det dog, efter vores opfattelse, ikke tydeligt nok, hvad der skal forstås hermed. Vi har indgående erfaringer med kommunernes forskellige fortolkninger af loven. Vi vurderer, at indsættelse af ordet 'relevant' ikke er tilstrækkeligt til at løse de udfordringer, der ses på området. Vi mener på den baggrund, det bør tydeliggøres, at der i forhold til ressourceforløbets målsætning skal peges på, hvilken konkret jobfunktion borgeren tænkes at kunne udfylde efter en defineret tidsramme. Dette skal være beskrevet både i forhold til branche og specifik jobfunktion, og det skal tage højde for de beskæftigelsesmuligheder, der findes i den pågældende bopælskommune.

Der er behov for en tydeliggørelse af, hvordan begrebet 'relevant' skal forstås, og at et ressourceforløb skal pege på et konkret og realistisk job – herunder beskæftigelsesmulighederne i borgerens lokalområde.

Vedrørende dokumentationskravet

Det er positivt, at det nu præciseres, at der kan bevilges førtidspension – også uden at borgeren først har været i et ressourceforløb. Det forudsætter, at der foreligger tilstrækkelig og objektiv sammenhængende dokumentation for, at nedsættelsen af arbejdsevnen er varig og af et sådant omfang, at der kan tilkendes førtidspension. Præciseringen er positiv, men vi vurderer, at formuleringerne fortsat åbner mulighed for meget forskellige fortolkninger.

Det er vores erfaring, at uforholdsmæssige lange afklaringsperioder har en negativ effekt på borgerens arbejdsevne, så derfor bør det gennem meget præcis lovgivning sikres, at borgeren hurtigt afklares. Vi har i et konkret eksempel oplevet, at et af vores medlemmer i fire år var under afklaring for først herefter at komme i et ressourceforløb.

Hvor mange afklaringsforløb eller praktikker skal der eksempelvis til, hvis der foreligger massiv lægelig dokumentation for, at der ikke er en arbejdsevne?

Og hvor lang tid er det rimeligt, at en borger skal være under afklaring?

Lovbemærkningerne tydeliggør ikke dette i tilstrækkelig grad, så derfor har vi en bekymring for, om præciseringen vil få den ønskede effekt.

Der er i lovbemærkningerne behov for yderligere tydeliggørelse / eksemplificering af, hvornår dokumentationskravet anses for opfyldt.

På baggrund af ovenstående, støtter vi op om Danske Handicaporganisationernes høringssvar, hvori der foreslås konkrete ændringer af formuleringen i begge bestemmelser.

Vi støtter også forslaget fra Danske Handicaporganisationerne om, at der skal indskrives et krav om evaluering efter eksempelvis tre år, så vi samlet får vurderet effekten af lovændringen. Denne evaluering bør kobles med evaluering af øvrige lovændringer, som måtte følge af den forestående evaluering af førtidspensions- og fleksjobreformen.

Behov for tydeligt vejledningsmateriale

Som nævnt ovenfor ser vi en risiko for, at lovændringen fortsat åbner mulighed for meget forskellige fortolkninger i kommunerne. Samtidig vurderer vi at lov-bemærkningerne ikke tydeliggør det i tilstrækkelig grad. Det er derfor afgørende, at der i vejledningen til loven angives tydelige eksempler på, hvad der forstås ved begrebet relevant. Som beskrevet ovenfor, så mener vi, at et relevant mål med ressourceforløbet skal pege på en konkret branche og job-funktion samt tage højde for beskæftigelsesmuligheder i borgerens nærområde. Dette bør også tydeliggøres i det kommende vejledningsmateriale.

Yderligere behov

Dansk Handicap Forbund indgår, sammen med 62 andre organisationer, i samarbejdet "Værdig Reform", som på veldokumenteret baggrund har stillet seks

konkrete ændringsforslag til førtidspensions- og fleksjobreformen. Vi mener, at ovenstående lovændring ikke løser de udfordringer, der følger af reformen, og vi opfordrer til, at forligs-kredsen i sin evaluering inddrager materialet fra "Værdig Reform". Link til forslagene: <https://vaerdigreform.dk/de-seks-krav>

I tillæg til ændringsforslagene opfordrer vi til, at der arbejdes målrettet med at få løftet beskæftigelsesindsatsen. Dansk Handicap Forbund har siden reformens vedtagelse ønsket at få flyttet fokus væk fra at presse mennesker, som ikke kan udvikle arbejdsevnen, til et fokus på, hvordan man igennem individuelt tilrettelagte og håndholdte indsatser kan sikre, at ledige med funktionsnedsættelser i praksis kan opnå et jobmatch. Det er her, der kan opnås gevinster for både borger og samfund. Vi imødeser derfor det lovede beskæftigelsesudspil fra henholdsvis beskæftigelsesministeren og social- og børnemministeren.

Vi opfordrer meget til, at man inddrager handicaporganisationerne i arbejdet med at skabe det bedst mulige resultat.

Vi står klar til at bidrage med viden fra vores beskæftigelsesprojekter, rådgivningsarbejde samt vores brede netværk.

Med venlig hilsen

Susanne Olsen
landsformand

Notat

Dato 21. februar 2018

MLJ

Side 1 af 4

Dansk Socialrådgiverforening

faglig handlekraft

Til
Styrelsen for
Arbejdsmarked
og Rekruttering
Njalsgade 72A
DK-2300 København S

Hørings svar vedr. Forslag til Lov om præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension

Dansk Socialrådgiverforening (DS) takker for at få lov til at afgive høringssvar til lovforslaget vedr. præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension.

Generelle bemærkninger

Da reformen var i høring i 2012 skrev DS følgende: *"Dansk Socialrådgiverforening er meget positive overfor intentionerne med førtidspensionsreformen. Reformen vil betyde en forbedring af mulighederne for at arbejde tværfagligt og rehabiliterende sammen med de borgere, som vurderes at være i risiko for at bevæge sig i retning af førtidspension. Vi er meget positive overfor etableringen af rehabiliteringsteams, ressourceforløb og at dem, som omfattes af ordningen, får én plan og én koordinerende sagsbehandler"*. Men siden reformen trådte i kraft i 2013, har DS desværre oplevet, hvordan flere kommuner har parkeret borgere i ressourceforløb uden reelt indhold i stedet for at påbegynde en sag om førtidspension. Herudover oplever vi, at borgerne for sent bevilliges ressourceforløb, selv om de har komplekse udfordringer, som ikke kan løses i den almindelige beskæftigelsesindsats.

DS har derfor siden reformen vedr. førtidspension og fleksjob trådte i kraft i 2013 fremsat vigtige forslag til præciseringer i loven. De handler i høj grad om, hvornår borgere skal have et ressourceforløb, hvad ressourceforløbene skal indeholde, og hvornår borgere kan få førtidspension. Alle forslag, der er afgørende for at reformen kan fungere bedre og få større effekt.

DS vil forsat opfordre til, at der i forbindelse med den endelige evaluering af Førtidspension- og fleksjobreformen gennemføres ændringer, som kan betyde, at borgere kan få ressourceforløb tidligere, at der kan sikres bedre indhold i ressourceforløbene, at der er reel beslutningskompetence til rehabiliteringsteamet og ikke mindst, at rollen som koordinerende sagsbehandler bliver styrket. Disse forhold er ikke på plads med det foreliggende lovforslag.

Generelle bemærkninger til lovforslaget

DS er positiv overfor, at det nu fremgår af loven, at der skal være et klart udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen, når der bevilliges ressourceforløb. DS vurderer dog, at det er usikkert, om der med disse præciseringer sikres en større ensartethed og ændring i praksis om, hvornår en borger kan få behandlet sin sag om førtidspension uden forudgående ressourceforløb. Vi er bekymrede for, om de foreslåede lovændringer i praksis vil få betydning og afhjælpe de i indledningen nævnte udfordringer.

På den baggrund mener DS, at det er relevant at få Ankestyrelsens kommentarer til, om lovændringerne vil ændre på de afgørelser i sager om ressourceforløb, som Ankestyrelsen har medtaget i sin redegørelse for sine afgørelser i sager om ressourceforløb – i sager, hvor borgeren har klaget over, at der ikke er tilkendt førtidspension fra januar 2018. Det bør være magtpåliggende for Folketinget, at præciseringerne af reglerne resulterer i en ændret praksis hos ankestyrelsen og dermed flere tilkendelser af førtidspensioner til de borgere, der bør have det.

Den forudgående indsats og dokumentation i borgerens sag er afgørende for vurderingen af, om borgerens arbejdsevne ikke kan forbedres ved deltagelse i ressourceforløb. Kommunerne skal derfor sørge for, at borgerne løbende får tilbudt den rette indsats, sikre progression og ordentlig opfølgning, samt sikre at indsatserne dokumenteres grundigt. Det er kun muligt for kommunerne og sagsbehandleren med de rette ressourcer til indsatsen, både ressourcer til at bevillige de rette tilbud, og ressourcer til at sikre et antal sager pr. sagsbehandler, som flugter med opgaven¹.

DS håber, at lovforslagets præciseringer vil medføre, at der kun bliver sat ressourceforløb i værk, når der giver mening, og at der hurtigere kan blive tilkendt førtidspension i de tilfælde, hvor borgeren er berettiget til det.

Vedr. Officialmaksimen

DS hilser velkommen, at der i lovforslagets bemærkninger er et afsnit om officialmaksimen. I nogle jobcentre bliver der udført særlige undersøgelser, alene fordi sagsbehandlerne har erfaret, at pensionsnævnet ikke anerkender, at borgerens sag er oplyst, hvis disse konkrete undersøgelser ikke er udført. Det er uheldigt, da det kan føre til, at der bliver lavet undersøgelser og indhentet dokumentation, som i nogle tilfælde er overflødig for at træffe en korrekt afgørelse.

Derfor er det godt, at det slås fast i bemærkningerne, at kravet om dokumentation ikke betyder, at kommunen skal have afprøvet alle indsatser, men at kommunen skal vurderer hvilke indsatser, der er relevante at afprøve i forhold til udvikling af borgerens arbejdsevne.

---

¹ Se DS' vejledende sagstal: <http://www.socialraadgiverne.dk/fag-og-debat/faglige-fokusomraader/sagstal/ds-vejledende-sagstal/>

Vedr. faglighed

Det er vigtigt, at de social- og arbejdsmarkedsfaglige beskrivelser og analyser af arbejdsevnen står side om side med de lægefaglige forklaringer. Derfor skal de bygge på en faglighed, der giver sagsbehandlere forudsætningerne for at udarbejde relevante og forståelige redegørelser af personens arbejdsevne, som skal sikre, at vurderingen af arbejdsevnen er gennemskuelige og kan efterprøves i praksis.

DS vil påpege, at der på dette område ofte er tale om vanskelige vurderinger, som kræver godt kendskab til systematisk sagsarbejde, der indeholder beskrivelse, analyse, vurdering og indstilling, og som kræver en socialfaglig baggrund for at kunne fortage disse analyser, vurderinger og indstillinger ordentligt.

Borgerne har også behov for at sagsbehandleren har stor viden om sociale forhold, kender lovgivningen, kan skabe overskuelighed i systemet og kan arbejde relationelt med borgerne. Det kræver socialfaglige kompetencer.

Konkrete kommentarer til lovforslaget:

DS mener, at det er godt, at det i § 68A, stk. 2 nu præciseres, at ressourceforløb kun skal iværksættes, hvis der er et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen. Det er også positivt, at det yderligere præciseres i bemærkningerne, at der ved iværksættelsen af et ressourceforløb skal kunne *”peges på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af indsatsen og på sigt forbedre sin situation og blive i stand til at delta på arbejdsmarkedet, fx i et fleksjob.”* Dette flugter med DS’ forslag til ændring af § 68a.

DS vil dog anbefale, at der i bemærkningerne indgår en formulering om, at det skal angives, hvad der konkret ligger til grund for vurderingen af, at der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af indsatsen.

Desværre kan DS konstatere, at lovforslagets bemærkninger ikke lempet formuleringerne om hvilke borgere, som umiddelbart vil være berettiget til førtidspension, uden iværksættelse af ressourceforløb.

I bemærkningerne vedr. sager, hvor det er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan udvikles, står der, at der som eksempel kan nævnes *”personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne som følge af alvorlig udviklingshæmning, personer med alvorlig hjerneskade eller en alvorlig sindslidelse samt personer med alvorlige lidelser, hvor de medicinske behandlingsmuligheder er udtømte og prognosen er, at sygdommen er fremadskridende og/eller kun giver kort restlevetid.”*

DS mener, at formuleringen er restriktiv og afskærer mennesker med alvorlige problemer fra at få en pension umiddelbart. Det er ikke produktivt i forhold til lovforslagets målsætning om at sikre, at ressourceforløb kun skal gives, hvis der er realistisk mulighed for at udvikle arbejdsevnen.

DS forslår, at formuleringen i lovforslaget ændres, så der også åbnes for, at borgere uden realistiske muligheder for arbejdsmarkedstilknytning, eksempelvis pga. en meget lav social funktionsevne efter længerevarende misbrug, et liv med massiv omsorgssvigt, vold og/eller hjemløshed, kan få pension umiddelbart.

Men udgangspunkt i en formulering i skrivelse 9623 af 20. december 2012. Mener DS at der i stedet skal anføres følgende i bemærkningerne: *"I sager, hvor det på baggrund af en konkret vurdering er tydeligt, at arbejdsevnen er varigt nedsat og ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb eller andre foranstaltninger, kan kommunen påbegynde en sag om førtidspension uden, at muligheden for at forbedre arbejdsevnen har været afprøvet via et ressourceforløb."*

Venlig Hilsen

Majbrit Berlau
Formand for Dansk Socialrådgiverforening

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Njalsgade 72 A
2300 København S

Sendt til: maja@star.dk og csk@star.dk
Kopi til: jm@jm.dk

21. februar 2018

Vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension, styrelsens j.nr. 18/01792

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

Ved brev af 6. februar 2018 har Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

Datatilsynet har noteret sig, at de behandlinger af personoplysninger, der eventuelt vil ske som følge af lovforslagets bestemmelser, falder under databeskyttelsesforordningen, som finder anvendelse fra den 25. maj 2018, idet lovforslaget forventes at træde i kraft juni 2018.

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

Udkastet giver ikke umiddelbart Datatilsynet anledning til bemærkninger.

J.nr. 2018-112-0852
Dok.nr. 463769
Sagsbehandler
Makar Juhl Holst
Direkte 3319 3236

Datatilsynet forudsætter, at reglerne i databeskyttelsesforordningen og supplerende bestemmelser til forordningen vil blive iagttaget i forbindelse med de behandlinger af personoplysninger, som eventuelt vil ske som følge af lovforslagets bestemmelser. For så vidt angår supplerende bestemmelser til databeskyttelsesforordningen skal Datatilsynet henvise til forslag til lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (L 68).

Kopi af dette brev sendes til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Makar Holst

DET FAGLIGE HUS

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Att: Marianne Jansteen Eskesen og Charlotte Schilder Knudsen
Njalsgade 72 A
DK-2300 København S

Esbjerg, den 20. februar 2018

Høringskommentarer vedr. forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)

I forbindelse med udsendt høring af den 6. februar 2018 om ovennævnte, fremsendes på vegne af Det Faglige Hus følgende kommentarer:

Indledningsvis vil vi henlede opmærksomheden på, at vi mener, det er et uambitiøst lovforslag, som ikke vil gøre op med kommunernes uensartede sagsbehandling, når det gælder tilkendelse af ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension. Vi har en forventning om, der kommer yderligere forslag til lovgivningsmæssige ændringer, da forløbet med bl.a. politiske udmeldinger, åben høring i Folketinget, borgernes- og faglige organisationers involvering lægger op til mere end hørings-udsendte lovforslag.

Lovteksten i henholdsvis de nuværende- og kommende bestemmelser i Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 68 a stk. 2. samt Lov om Social pension §§ 16 stk. 2 og 18 stk. 1 adskiller sig i indhold ikke væsentligt fra hinanden.

Vi ser derfor stadig en stor risiko for, at kommunerne uanset hvilke oplysninger, der foreligger i sagen, kan postulere, at der er udviklingsmuligheder i borgerens arbejdsevne, hvorfor borgeren fortsat skal igennem nyttesløse afklarings- og ressourceforløb. Indsættelse af ord som relevant samt andre fyldord ændrer ikke kommunernes og Ankestyrelsens praksis.

I lovforslaget burde konkretiseres, at kommunerne rent faktisk skal dokumentere sine postulater om, at der er udviklingsmuligheder i borgernes arbejdsevne. Vi oplever gentagne gange i vores medlemmers sager i hele Danmark, at kommunerne uhindret kan postulere, at der er (urealistiske) udviklingsmuligheder i medlemmernes arbejdsevne, hvorfor sagerne unødigt trækkes i langdrag.

Vi mangler i lovforslaget en mere præcis formulering af, hvornår man fx er selvforsørgende i et fleksjob, da det efter vores opfattelse også har betydning for antallet af berettigede tilkendte førtidspensioner, hvilket implicit fremgår af lovforslagets bemærkninger til § 1.

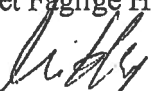
DET FAGLIGE HUS

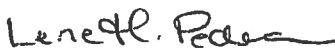
At henvise til et ressourceforløb med en forventet forbedring af arbejdsevnen fra fx 1 til 4 timer ugentligt indenfor en flerårig periode tenderer ressourcepild, hvis medlemmet så alligevel ønsker og er berettiget til førtidspension i stedet for et minifleksjob, hvor kommunen alligevel skal undersøge pensionsmuligheden, hvis medlemmet ønsker det.

Det er os bekendt, at ovennævnte bestemmelse fremgår af nuværende Lov om Social Pension § 16 stk. 3 nr. 2, som ikke er til høring. Vores opfattelse er dog, at det er en nødvendighed, da mange kommuner tilkender såkaldte minifleksjob (og ressourceforløb) uden anlæggelse af realistisk udviklingsperspektiv, som de bør jf. bl.a. Skrivelse nr. 9248 om ressourceforløb af den 14. marts 2017.

I er velkomne til at kontakte os, hvis vore kommentarer skulle give anledning til spørgsmål.

Med venlig hilsen
Det Faglige Hus – A-kasse

Line D. Haag
Socialrådgiver

Lene H. Pedersen
Socialrådgiver

Lennard Thomsen
Socialrådgiver

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

Ergoterapeutforeningen
Nørre Voldgade 90
DK-1358 København K
Tlf: +4588826270
eff.dk

Den 19. februar 2018

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har den 6. februar 2018 sendt forslag til præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension i høring.

Ergoterapeutforeningen vil gerne kvittere for, at politikerne lytter til kritikken og præcisere reglerne om ressourceforløb og tilkendelse af førtidspension.

Præcisering 1: Kan tilkendes førtidspension uden et gennemført ressourceforløb.
Det er positivt, at det i loven præciseres, at dokumentationskravet i visse tilfælde kan være opfyldt uden at borgeren deltager i et ressourceforløb. Som der står i lovteksten vil det være i tilfælde, hvor det "er dokumenteret" eller "helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres". Præcisering vil forhåbentlig føre til, at kommunerne får en mere ensartet praksis ift. tilkendelse af førtidspension.

Ergoterapeutforeningen mener dog også, at det er vigtigt at afklaringen, ift. tilkendelsen af førtidspension, sker langt tidligere, end det er tilfældet i dag – og her kan funktionsevnevurderinger være et brugbart redskab. Ved en funktionsevnevurdering observerer ergoterapeuten borgeren udføre dagligdagsaktiviteter i hjemmet eller på jobbet. Observationerne sammenfattes i et notat der belyser, hvad den enkelte borger kan overkomme af opgaver, hvilke hensyn der skal tages i en evt. virksomhedspraktik, hvilke muligheder der er for at udvikle en arbejdsevne, og hvilke initiativer der i givet fald kan understøtte borgeren i at opbygge en større arbejdsevne. Mange kommuner bruger allerede funktionsevnevurderingerne i forbindelse med et ressourceforløb, men hvis de blev udarbejdet tidligere, ville man også hurtigere kunne få afklaret borgens mulighed for at udvikle en større arbejdsevne.

Præcisering 2: Skal være et udviklingspotentiale i ressourceforløb.
Det er positivt, at det i reglerne præciseres, at der skal være et udviklingspotentiale for borgere i et ressourceforløb. Udgangspunktet bør altid være, at et ressourceforløb rykker borgerne tættere på uddannelse eller job – og at de ikke får det værre af de indsatser der igangsættes.

For at det kan lykkes, er det imidlertid også vigtigt, at indsatserne i ressourceforløbene er af en god kvalitet, og her er der stadig for store kommunale forskelle. Det er vigtigt, at man fra politisk hold fortsat insisterer på at følge udviklingen i kommunerne og udbrede erfaringerne fra de kommuner, hvor man er lykkedes med at lave gode tværfaglige ressourceforløb.

En af udfordringerne ved at udvikle arbejdsevnen i et ressourceforløb er, at der i størstedelen af virksomhedspraktikkerne ikke tages højde for borgerens skånehensyn. Der er alt for mange eksempler på borgere med dårlig ryg, der sendes i virksomhedspraktik i en børnehave med mange skæve og tunge løft, og borgere med en psykisk lidelse, der ikke kan tåle støj, der sendes i praktik på en larmende hønsefabrik. Hvis vi reelt vil afprøve borgernes arbejdsevne i en virksomhedspraktik, så kræver det, at vi har nogle sundhedsfagligematchmakere der har en viden om de fysiske og psykiske sygdomme og ved, hvilke skånehensyn der skal tages i et praktikforløb.

Afrundende kommentarer

Ergoterapeutforeningen er enige med intentionerne i førtidspensions- og Fleksjobreformen om, at borgere der er langt fra arbejdsmarkedet, og som har andre problemer end ledighed, skal hjælpes gennem en tværfaglig indsats – men med ressourceforløbene sker det bare alt for sent. Borgere der er i ressourceforløb har i gennemsnit været på offentlig forsørgelse i 9 ½ år, og mange har haft oplevet lange perioder, hvor der ikke er sket noget. Vi foreslår derfor, at man fremrykker ressourceforløbene, så de kan være med til at afhjælpe borgernes problemer, inden de bliver for store. Som Socialrådgiverforeningen har beskrevet flere gange, så kan en præcisering af lovgivningen være med til at tydeliggøre over for kommunerne, hvilke muligheder den nuværende lovgivningen allerede rummer for det.

Vi ser frem til at følge, hvilke yderligere tiltag forligskredsen vil igangsætte på baggrund af evalueringen af Førtidspensions- og Fleksjobreformen, og står gerne til rådighed med uddybning af dette høringssvar.

Med venlig hilsen

Tina Nør Langager
Formand for Ergoterapeutforeningen

Marianne Jansteen Eskesen

Fra: 1 - ERST Høring <hoering@erst.dk>
Sendt: 20. februar 2018 16:46
Til: Marianne Jansteen Eskesen
Emne: Erhvervsstyrelsens hørings svar vedr. forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (ERST Sagsnr: 2018 - 2605)

Kære Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

Erhvervsstyrelsen har modtaget høring vedr. forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension).

Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering (TER) vurderer, at høringen ikke er erhvervsrelevant. TER har ikke yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Christina Gardshodn

Stud.jur.

ERHVERVSSTYRELSEN
Direktionssekretariatet - Team Jura

Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø
Telefon: +45 35291000
Direkte: +45 35291355
E-mail: ChrGar@erst.dk
www.erhvervsstyrelsen.dk

ERHVERVS MINISTERIET

 Pas på miljøet - udskriv kun denne e-mail hvis det er nødvendigt.

Til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Sendt til: maja@star.dk, csk@star.dk

Vordingborg
20. februar 2018

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)

Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD) hilser arbejdet med en mere præcis lovgivning velkommen.

Overordnet er det i foreningens perspektiv vigtigt at fastholde reformens mål om, at flest muligt skal i arbejde og forsørge sig selv. Det har gjort en væsentlig forskel for mange borgere at bevare eller opnå arbejdsmarkedstilknytning. Også for borgere, som i starten af et forløb, har haft svært ved at se formålet med f.eks. ressourceforløb, fordi sygdom i sig selv kræver tilpasning/omstilling. Udviklingsperspektivet er derfor noget, der først opleves af nogle borgere senere hen i et forløb.

Vi finder det derfor passende, at forligspartierne ikke har lavet en stor ændring af loven.

Deltagelse i et ressourceforløb skal understøtte, at borgerens arbejdsevne udvikles med alle relevante tværfaglige tiltag. Det er godt, at intentionen om, at en borger som udgangspunkt skal have deltaget i mindst ét ressourceforløb, før der kan tilkendes førtidspension, fastholdes. Men samtidigt, at der ikke unødigt skal iværksættes ressourceforløb.

Det foreslås præciseret i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, at ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen, og at det samtidig tydeliggøres, at et ressourceforløb ikke er relevant, hvis det allerede er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb.

Dokumentationskravet ved tilkendelse af førtidspension kan således i visse sager være opfyldt, uden at borgeren har deltaget i et ressourceforløb. Det er godt at få præciseret, så åbenbare forløb fører til førtidspension. Det vurderes også muligt i forhold til gældende ret. Personer, der er så syge eller har så betydelige funktionsnedsættelser, at det er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen, er undtaget fra ressourceforløb og kan tilkendes førtidspension.

Det er et godt fokus, at det er en forudsætning for at iværksætte ressourceforløb, at der kan **peges på indsats**, hvor der er en **realistisk forventning** om, at borgeren kan drage nytte af indsatsen og kan udvikle sin arbejdsevne.

Det er relevante faglige forventninger at stille til kommunerne.

Det er også vigtigt, at der opstilles konkrete og realiserbare beskæftigelsesmål for personen – også selvom beskæftigelse eller uddannelse ligger langt ude i fremtiden. Det skal sikre fokus i indsatsen, så forløbet er meningsgivende for borgeren.

Det fremgår, at kommunen **inden** der visiteres til et ressourceforløb skal vurdere, om det kan forventes, at borgeren vil kunne udvikle sin arbejdsevne i et ressourceforløb.

Det kan i daglig praksis være en ganske svær vurdering. Ofte kan et relevant ressourceforløb være midlet til at skabe forudsætningen for at udvikle arbejdsevnen eller det kan indgå i et kvalificeret vurderingsgrundlag i forhold til mulighederne for at udvikle arbejdsevnen. Ankestyrelsens overvejelser i 25-24 kan med fordel benyttes i forhold til at tydeliggøre, hvorledes vurderingen af den realistiske forventning til udvikling i et ressourceforløb skal foretages. Vurderingen af, om der foreligger en realistisk forventning, må ikke udgøre en ny dokumentationsbarriere for at sikre borgerne mulighed for at kunne udvikle arbejdsevnen.

Et andet springende punkt er at afklare, hvilken dokumentation, der har validitet og er tilstrækkelig for en førtidspension. Det er godt, at det fortsat skal være sådan, at sager om tilkendelse af førtidspension skal oplyses og undersøges så langt, som det er nødvendigt i det enkelte tilfælde for at træffe en materielt lovlig og rigtig afgørelse - dvs. at det er dokumenteret, at borgeren opfylder betingelserne for at få tilkendt førtidspension. Det indebærer omvendt, at der ikke skal indhentes oplysninger eller gennemføres undersøgelser, som ikke er relevante for afgørelsen.

Det er vigtigt, at der ikke iværksættes unødige udredninger!

Samtidigt er det fagligt set væsentligt, at dokumentationen ikke kun bliver et "legitimitetsgrundlag" og formålet med ressourceforløbet. Det væsentlige i et ressourceforløb er fortsat at udvikle arbejdsevnen!

Når det drejer sig om dokumentation er udfordringen for kommunerne i den konkrete praksis, at det er svært at afklare, hvilken dokumentation, der er relevant og tilstrækkelig – selv for erfarne sagsbehandlere. I praksis er de sværeste vurderinger der, hvor det helbredsmæssigt ikke er åbenlyst, at der ikke over tid kan udvikles arbejdsevne, men hvor borgeren selv oplever at være uden arbejdsevne. Endnu sværere er det, når læger/speciellæger har forskellige opfattelser. I praksis må der i hvert tilfælde foretages et skøn om den foreliggende dokumentation er tilstrækkelig. Dette skøn reguleres af Ankestyrelsens principafgørelser og praksisundersøgelser.

Desuden kan det være vanskeligt at afgøre, om førtidspension eller ressourceforløb er den rigtige løsning, når der er tale om borgere med komplekse problemer og en meget lille arbejdsevne. Der er tale om en konkret vurdering af borgerens funktionsevne sammenholdt med en vurdering af, om der er tale om en varig eller midlertidig tilstand.

Det er jo fortsat en intention, at selv en begrænset arbejdsevne skal bruges i et fleksjob.

FSD kan være usikker på, om dokumentationsudfordringen skubbes fra rejsning af førtidspensionssager til afklaring af, om ressourceforløb med realistisk forventning kan udvikle borgernes arbejdsevne.

FSD vurderer samlet at:

- lovforslaget præciserer, at ressourceforløb ikke er en betingelse for førtidspension, hvilket tydeliggør retstilstanden på området
- lovforslaget i mindre grad indebærer en ændring af praksis, da gældende ret alene bliver præciseret i forhold til de åbenlyse sager
- lovforslaget tydeliggør, at der ikke skal indhentes unødige udredninger.

Det må forventes at:

- der fortsat vil være forskelle i vurderingen i disse meget svære og komplicerede sager
- der fortsat vil være tilfælde, hvor borgerens oplevelse af funktionsniveau adskiller sig fra kommunens vurdering
- der kan forventes en stigning i tilkendelser af førtidspensioner.

FSD støtter ændringsforslaget.

Vi har en bekymring i forhold til, om borgerne vil få en oplevelse af, at der er tale om en væsentlig mere lempelig tilgang til tilkendelse af førtidspension, end der reelt lægges op til i lovforslaget. Derfor er kommunikationen om ændringerne meget afgørende for at modvirke, at jobcentermedarbejdere kommer i skudlinjen, som dem, der hindrer førtidspension.

Med venlig hilsen

Helle Linnet
Landsformand

Forhandlings
fællesskabet

Til
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
maja@star.dk, csk@star.dk

Marianne Jansteen Eskesen
Charlotte Schilder Knudsen

Aktivitetsnr.: 18-0056.2
LSJ
Direkte tlf.nr.: 3347 0624
14. februar 2018

Vedr.: Udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)

Forhandlingsfællesskabet har ved mail af 6. februar 2018 modtaget høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension) med frist for eventuelle bemærkninger den 21. februar 2018 kl. 14.00.

Forhandlingsfællesskabet har ikke bemærkninger til udkastet til lovændringerne, idet de ikke skønnes at have løn- og ansættelsesmæssige konsekvenser for ansatte i kommuner og regioner.

Forhandlingsfællesskabet henviser til eventuelle høringssvar fra LO, FTF og Akademikerne samt fra Forhandlingsfællesskabets medlemsorganisationer.

Med venlig hilsen

Helle Basse

Astrid Marianne Hjortø

Hørings svar - præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension

Forsikring & Pension afgiver hermed høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension).

Forsikring & Pension (F&P) bakker op og finder det nødvendigt at gennemføre de forslåede præciseringer af lovgivningen. Herudover er det F&P's ønske, at der ved den endelige evaluering af førtidspension- og fleksjobreformen arbejdes på ændringer, som kan betyde, at borgere kan få bedre indhold i ressourceforløbene, så det reelt bliver muligt for den enkelte at vende tilbage til arbejdsmarkedet. Vi ønsker reel beslutningskompetence til rehabiliteringsteamet, da vi støtter tværfaglig- og helhedsvurderinger af den enkelte borgers mulighed for at forbedre arbejdsevnen. Desuden ønsker vi at styrke den koordinerende sagsbehandlers rolle.

En grundlæggende problemstilling som lovændringen ikke berører, er modregningsreglerne. Det er et problem, at sygdomsramte borgere bliver udsat for krone for krone modregning af ressourceforløbsydelsen, når de modtager udbetalinger fra tab af erhvervsevne forsikringer tegnet via pensionselskaberne. F&P vurderer, at den økonomiske stress modvirker fastholdelsen på arbejdsmarkedet. F&P har påpeget problemstillingen over for Beskæftigelsesudvalget og beskæftigelsesministeren ad flere omgange. Vi har lavet en beregning på de økonomiske konsekvenser, hvis modregning bliver sænket fra 100 pct. til 30 pct. **Det kan gøres uden negative konsekvenser for de offentlige budgetter.** Se **vedhæftet** bilag 'Provenuvirkning af at modregne forsikringsydelse ved tab af erhvervsevne med 30 pct. i stedet for 100 pct. i ressourceforløbsydelsen'. F&P har et stort ønske om ændring af modregningsreglerne ved fremtidige initiativer til ændring af loven.

Med venlig hilsen

Allan Ahmad

20.02.2018

Forsikring & Pension
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf.: 41 91 91 91
Fax: 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Allan Ahmad
Konsulent
Mob. 41919066
aah@forsikringogpension

Sagsnr. GES-2018-00106
DokID 354916

Provenuvirkning af at modregne forsikringsydelser ved tab af erhvervsevne med 30 pct. i stedet for 100 pct. i ressourceforløbsydelsen

De fleste danskere på arbejdsmarkedet har i forbindelse med deres pensionsopsparing en forsikring, der giver dem en indkomst, hvis de bliver for syge til at arbejde midlertidigt eller permanent.

De tager dermed et medansvar for at forsørge dem selv og deres familier i tilfælde af sygdom.

Det er i alles interesse, at så få som muligt ender på førtidspension. Pensionsbranchen har stort fokus på fastholdelse af sygemeldte på arbejdsmarkedet. Når folk bliver syge, går pensions- og forsikringsselskaberne ind og støtter op om og supplerer kommunernes indsats for at få folk raske og tilbage på arbejde. Det er ikke erfaringen, at lavere ydelser får de syge hurtigere tilbage i job. Tværtimod kan de lavere ydelser på kontanthjælpsniveau give økonomiske bekymringer, der fjerner fokus fra bestræbelserne på at blive rask igen.

Disse bekymringer bliver ikke mindre af den uforudsigelighed, der kommer af, at modregningsreglerne er forskellige, afhængig af hvilken ydelse man havner på:

- Når man bliver syg og får sygedagpenge, er der ingen modregning.
- Kommer man i jobafklaringsforløb, bliver man modregnet 100 pct.
- Kommer man på ledighedsydelse, er der ingen modregning.
- Kommer man på ressourceforløb, bliver man modregnet 100 pct. igen.
- Og hvis man ender på offentlig førtidspension, er modregningen 30 pct.

Ressourceforløbsydelse gives til personer i jobafklaringsforløb og i ressourceforløb. Den aftrappes fuldt ud (kr. for kr.) ved udbetaling af en løbende ydelse fra et pensionselskab, fx forsikringsydelse ved tab af erhvervsevne (TAE).

Det er oplagt at behandle pensionsudbetalinger på linje med lønudbetalinger. Pensionsudbetalingerne vil helt overvejende ske som led i en udbetaling for tab af erhvervsevne, og træder på den måde i stedet for en lønudbetaling. Lønudbetalinger modregnes med 30 pct. af den del af udbetalingen, der ikke overstiger 13.839 kr. om måneden. Over dette beløb modregnes 55 pct. af udbetalingen i ressourceforløbsydelsen.

14.11.2017

Forsikring & Pension
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Tlf.: 41 91 91 91
Fax: 41 91 91 92
fp@forsikringogpension.dk
www.forsikringogpension.dk

Peter Foxman
Chefkonsulent
Dir. 41 91 91 28
pfo@forsikringogpension.dk

Sagsnr. GES-2014-00400
DokID 349451

Hvis 100 pct. modregning fortsætter, så vil selskaberne på sigt afskaffe deres produkter som hjælper sygemeldte. Der vil være 100 pct. modregning af nul kr. Og dermed har det offentlig ikke sparet noget. Men 30 pct. modregning vil betyde stadig og endda flere pensionsprodukter, som der kan modregnes 30 pct. af og dermed besparelse på de offentlige udgifter.

Samme modregningsregler for løn og pensionsudbetalinger vil derudover give større stabilitet og forudsigelighed i indkomsten for den enkelte sygemeldte borger.

Det kan sandsynliggøres, at der ikke vil være noget tab for det offentlige ved at modregne pensionsudbetalinger som løn, når der tages udgangspunkt plausible forudsætninger om antal og størrelse af udbetaling fra pensionselskab. Tværtimod kan der forventes en provenugevinst.

Det skal understreges, at der kun er skønnet over ændret modregning af et enkelt element i modregningen af ressourceforløbsydelsen, nemlig udbetalinger fra pensionsordninger. Skønnet kan hermed ikke holdes op imod Beskæftigelsesministeriets svar til Bent Bøgsted (Alm.del spørgsmål 604), hvor der skønnes over, hvor meget de offentlige udgifter påvirkes af, at modregningen af ressourceforløbsydelsen sættes til 0 pct. for alle elementer.

Det er ikke muligt at foretage et solidt underbygget skøn over at ændre i modregningen i ressourceforløbsydelse. Det skyldes:

- Helt grundlæggende findes der ikke tilgængelige oplysninger om antallet af personer i ressourceforløb. Al tilgængelig statistik tager udgangspunkt i personer, der har en ressourceforløbsydelse, der er større end 0. Hermed ekskluderes alle personer i ressourceforløb, der har fået ydelsen fuldt ud aftrappet. Der kan således ikke laves underbyggede skøn, før Beskæftigelsesministeriet kan give oplysninger om samtlige personer i ressourceforløb
- Forsikring & Pension har kontaktet sine medlemsselskaber for at undersøge, om der herigennem kan tilvejebringes information om omfanget af modregning. Men hovedparten af selskaberne har ikke oplysninger om antallet af medlemmer i pensionsordningen, der er i ressourceforløb.
- Undersøgelsen har til gengæld afdækket, at pensionselskaberne i vidt omfang har tilpasset deres udbetalingspraksis i lyset af den konfiskatoriske modregning. Nogle selskaber udbetaler nu alene engangsbeløb til personer i ressourceforløb. Et mindretal af selskaber har valgt at forøge udbetalingen for at sikre medlemmerne penge "på den anden side af" modregningen.
- I fravær af tilgængelige oplysninger om omfanget af pensionsudbetalinger i forbindelse med tab af erhvervsevne og ressourceforløb ved den gældende modregning, er det nedenfor forudsat, at der ville være 3.600 personer, der ville modtage TAE-ydelse, hvis modregningen sker som for lønindkomst

Provenueeffekterne af ændre modregning vil helt afhænge af, hvordan selskaberne har reageret på den gældende modregning i ressourceforløbsydelsen:

1. Selskabet har fortsat uændret udbetaling af ressourceforløbsydelse
2. Selskabet har forhøjet udbetalingen for at kompensere for modregningen
3. En løbende udbetaling er konverteret til en sumudbetaling, der ikke modregnes
4. Udbetalingen er stoppet helt

5. Endeligt er der selskaber, der ikke på noget tidspunkt har udbetalt ydelser i forbindelse med tab af erhvervsevne

Forsikring & Pension

Sagsnr. GES-2014-00400

DokID 349451

Der er nedenfor givet et bud på provenuvirkningen, hvor der er taget udgangspunkt i plausible forudsætninger om antallet af personer i hver af kategorierne ovenfor, om størrelsen af pensionsudbetalingen, og om selskabernes reaktion på lavere modregning af pensionsudbetalinger. Beregningen er uddybet i vedføjede bilag.

Ad 1)

Denne gruppe antages at bestå af relativt få personer, der får udbetalt relativt store beløb i forbindelse med tab af erhvervsevne for at kompensere for bortfald af en højere løn.

Hvis det antages, at der er 300 personer i gruppen, der får udbetalt 300.000 kr. for tab af erhvervsevne, vil modregning i ressourceforløbsydelse som løn betyde, at hver får en årlig ressourceforløbsydelse på ca. 54.000 kr., hvis der er tale om forsørgere. Det vil betyde et tab for det offentlige på ca. 10 mio.kr. netto for skat.

Ad 2)

Denne gruppe antages som gruppen under 1) at bestå af relativt få personer med høje ydelser, der vil blive nedsat, hvis modregningen lempes, så det samlede indkomstniveau bevares.

300 personer forudsættes initialt at have en TAE-pensionsudbetaling på 300.000 kr. Den sænkes til ca. 179.500 kr., når modregningen lempes. Det giver en udbetaling af ressourceforløbsydelse på 120.500 kr. (forsørgere). Den samlede indkomst er hermed 300.000 kr. Det offentlige får et tab på ca. 23 mio.kr. netto for skat vedr. ressourceforløbsydelse, og yderligere et tab på 13 mio.kr. vedr. mistet skat af den lavere ressourceforløbsydelse. I alt altså et tab på ca. 36 mio.kr.

Ad 3) og 4)

Denne gruppe antages at bestå af relativt mange personer, der før modregningen indførtes fik en beskeden udbetaling som supplement til offentlige ydelser. Det antages, at lempeligere modregning fører til genoptagelse af udbetaling af en løbende udbetaling.

3.000 personer forudsættes at få en løbende ydelse på 40.000 kr. i gennemsnit. Det betyder en modregning i ressourceforløbsydelsen på 12.000 kr. Det giver en besparelse for det offentlige på 23 mio.kr. efter skat. Hertil får det offentlige ekstra skatteindtægter af pensionsudbetalingen på i alt ca. 45 mio.kr. I alt bliver gevinsten for det offentlige på ca. 68 mio.kr.

Med de valgte forudsætninger får det offentlige et tab på ca. 46 mio.kr. for personer, der i dag får pensionsudbetaling. Men det offentlige får samtidigt en gevinst på ca. 68 mio.kr. for personer, der har fået stoppet udbetalingen eller få en sumbetaling og som får genoptaget deres løbende udbetaling. Netto får det offentlige en gevinst på godt 20 mio.kr.

Der kan således sandsynliggøres, at der ikke vil være noget provenutab forbundet med at indføre en mere rimelig modregning i ressourceforløbsydelsen. Tværtimod kan der forventes en provenugevinst. Hertil skal lægges de positive effekter af færre økonomiske bekymringer for personer, der i forvejen er stillet i en vanskelig situation.

Forsikring & Pension

Sagsnr. GES-2014-00400

DokID 349451

Uddybet beregning af provenueffekt af modregning af TAE-ydelse som løn.

Uændret udbetaling af TAE-ydelse		
1		Antal personer 300
2		TAE-udbetaling 300.000kr.
3		Ressourceforløbsydelse før aftrapning 177.696 kr.
4		Aftrapning af ressourceforløbsydelse gældende regler (100 pct.) 177.696 kr.
5	3-4	Udbetalt ressourceforløbsydelse gældende regler 0 kr.
6		Ressourceforløbsydelse før aftrapning 177.696 kr.
7		Aftrapning af ressourceforløbsydelse forslag (30/55 pct.) 123.476 kr.
8	6-7	Ressourceforløbsydelse, forslag 54.420 kr.
9	8-5	Ændring i udbetalt ressourceforløbsydelse 54.420 kr.
10	1*9	Samlet ændring i udbetaling af ressourceforløbsydelse 16 mio.kr.
11		Skat heraf (37,5 pct.) 6 mio.kr.
12	10-11	Samlet nettotab for det offentlige 10 mio.kr.
Udbetaling af TAE-ydelse sænkes ved ændret modregning, så samlet indkomst er uændret		
13		Antal personer 300
14		TAE-udbetaling gældende regler 300.000 kr.
15		TAE-udbetaling forslag 179.500 kr.
16	14-15	Ændring i TAE-udbetaling 120.500 kr.
17	16*13	Samlet ændring i TAE-udbetaling 36 mio.kr.
18		Skat heraf (37,5 pct.) 13 mio.kr.
19	=18	Tab for det offentlige af lave TAE-udbetaling 13 mio.kr.
20		Ressourceforløbsydelse før aftrapning 177.696 kr.
21		Aftrapning af ressourceforløbsydelse gældende regler (100 pct.) 177.696 kr.
22	20-21	Udbetalt ressourceforløbsydelse gældende regler 0 kr.
23		Ressourceforløbsydelse før aftrapning 177.696 kr.
24		Aftrapning af ressourceforløbsydelse forslag (30/55 pct.) 57.208 kr.
25	23-24	Ressourceforløbsydelse, forslag 120.488 kr.
26	25-22	Ændring i udbetalt ressourceforløbsydelse 120.488 kr.
27	26*13	Samlet ændring i udbetaling af ressourceforløbsydelse 36 mio.kr.
28		Skat heraf (37,5 pct.) 13 mio.kr.
29	27-28	Nettotab for det offentlige 23 mio.kr.
30	19+29	Samlet nettotab for det offentlige 36 mio.kr.
Der udbetales løbende TAE-ydelse igen		
31		Antal personer 3.000
32		TAE-udbetaling gældende regler 0 kr.
33		TAE-udbetaling forslag 40.000 kr.
34	33-32	Ændring i TAE-udbetaling 40.000 kr.
35	34*31	Samlet ændring i TAE-udbetaling 120 mio.kr.
36		Skat heraf (37,5 pct.) 45 mio.kr.
37	=36	Gevinst for det offentlige af højere TAE-udbetaling 45 mio.kr.
38		Ressourceforløbsydelse før aftrapning 177.696 kr.
39		Aftrapning af ressourceforløbsydelse gældende regler (100 pct.) 0 kr.
40	38-39	Udbetalt ressourceforløbsydelse gældende regler 177.696 kr.
41		Ressourceforløbsydelse før aftrapning 177.696 kr.
42		Aftrapning af ressourceforløbsydelse forslag (30/55 pct.) 12.000 kr.
43	41-42	Ressourceforløbsydelse, forslag 165.696 kr.
44	40-43	Ændring i udbetalt ressourceforløbsydelse 12.000 kr.
45	44*31	Samlet ændring i udbetaling af ressourceforløbsydelse 36 mio.kr.
46		Skat heraf (37,5 pct.) 13 mio.kr.
47	45-46	Nettogeinst for det offentlige 23 mio.kr.
48	37+47	Samlet nettogeinst for det offentlige 68 mio.kr.
Samlet nettogeinst for det offentlige		
49	48-30-12	Samlet nettogeinst for det offentlige 22 mio.kr.

Marianne Jansteen Eskesen

Emne:

VS: Høring over udkast til lovforslag - frist onsdag den 21. februar 2018 kl. 14.00

FA takker for høring af den 6. februar 2018, som FA ikke har bemærkninger til.

Med venlig hilsen

Morten Holm Bundgaard

Juridisk konsulent

mhb@fanet.dk

Telefon: +45 3391 4700

Direkte: +45 3338 1622

Finanssektorens Arbejdsgiverforening

Amaliegade 7

1256 København K

Besøg os på www.fanet.dk og abonnér på [vores nyhedsmail](#)

Marianne Jansteen Eskesen

Emne:

VS: Høring over udkast til lovforslag - frist onsdag den 21. februar 2018 kl. 14.00

Finanstilsynet har ingen bemærkninger til høring over udkast til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension.

Med venlig hilsen
Morten Koppel

Ministerbetjening
Juridisk kontor

Århusgade 110, 2100 København Ø
Tlf.: +45 33 55 82 82 / Fax: +45 33 55 82 00
Direkte tlf.: +45 61 93 07 44
mko@ftnet.dk <<mailto:mko@ftnet.dk>>
www.finanstilsynet.dk <<http://www.finanstilsynet.dk/>>

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Njalsgade 72A
2300 København S
Att.: Marianne Jansteen Eskesen

21. februar 2018

Høringssvar til forslag til lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)

Hjernesagen takker for muligheden for at komme med skriftlige bemærkninger til forslaget.

Hjernesagen vil gerne rose udkastet for at forsøge at skabe en præcisering af reglerne omkring tildeling af ressourceforløb og tildeling af førtidspension. Vi havde dog gerne set en samlet evaluering og eventuel revidering af hele førtidspensions- og fleksjobreformen.

Hjernesagen oplever de foreslåede præciseringer som en lappeløsning på nogle få af de mange udfordringer, der har været i kølvandet på førtidspensions- og fleksjobreformen. Hjernesagen er grundlæggende bekymret for, at man fra politisk side ikke får foretaget en evaluering af de overordnede strukturelle problemer og problemstillinger i beskæftigelseslovgivningen, når man begynder at foretage enkeltstående lappeløsninger.

Hjernesagen repræsenterer mennesker, der har været ramt af blodprop eller blødning i hjernen og andre med erhvervet hjerneskade. Kendetegnet ved mennesker med følger efter erhvervet hjerneskade er, at der ofte er tale om komplekse følger, hvor den enkelte kan have begrænsninger i både fysisk funktion, kognitive funktioner, kommunikative funktioner og adfærdsmæssige funktioner.

I Hjernesagen oplever vi, at kompleksiteten i følgerne kan være vanskelig at forstå og vurdere for den enkelte sagsbehandler i jobcentrene, hvilket får betydning for, hvordan borgerens arbejdsevne bliver vurderet.

Udviklingsperspektiv

Hjernesagen finder det positivt, at det præciseres, at der ikke skal iværksættes ressourceforløb udelukkende for at opfylde et dokumentationskrav, men at der skal være et reelt udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen.

I Hjernesagen oplever vi, at det kan være ganske vanskeligt for en sagsbehandler i et jobcenter at skelne mellem udvikling af arbejdsevne og mestring af nedsat funktions-evne, som kan øge livskvaliteten. Medlemmer oplever, at sagsbehandlingen i jobcentret nærmest kan gå i stå i forbindelse med rehabiliterende forløb, der har til formål at øge livskvaliteten gennem mestring af begrænsningerne i funktionsevnen. Dette på trods af at fagprofessionelle præciserer, at det ikke vil betyde en ændring af arbejdsevnen, men have betydning for livskvaliteten for den enkelte.

Hjernesagen er derfor langt fra sikker på, at en præcisering af udviklingsperspektivet vil være nok for mennesker med erhvervet hjerneskade.

Dokumentationskrav

Hjernesagen har ligesom mange andre foreninger gennem vores medlemsrådgivning hørt fra og om mennesker, der skulle indgå i ressourceforløb, selvom det var åbenbart formålsløst og uden konkrete eller realiserbare beskæftigelsesmål.

Hjernesagen finder det derfor positivt, at det præciseres, at der i visse tilfælde ikke skal iværksættes ressourceforløb, når det er åbenbart, at der ikke er en arbejdsevne eller et udviklingsperspektiv, der kan forbedre arbejdsevnen, herunder til beskæftigelse i fleksjob.

Hjernesagen oplever generelt, at dokumentationskravet er højt i jobcentrene, men samtidig oplever Hjernesagens medlemmer desværre også, at dokumentation alt for tit ikke læses og gennemgås. Gennem årene har Hjernesagen flere gange måttet udarbejde en dokumentationsgennemgang til sagsbehandlerne i jobcentrene, som ikke får læst de dokumenter, de modtager, og dermed ikke får iværksat en skræddersyet indsats til den enkelte, ikke får fulgt op på indsatser eller kompenseret den enkelte for sine begrænsninger under indsatserne.

Andre problemstillinger

Hjernesagen kan bidrage med en række eksempler fra beskæftigelsesområdet:

1. Borger får oplyst af jobcentret, at hun ikke kan indgå i afklarende forløb, fordi hun er for hårdt ramt. Dette indebærer, at hun nu efter et par år fortsat står i en usikker venteposition uden afklaring af fremtidig forsørgelse, fordi jobcentret på sigt mener, at hun vil kunne udvikle sin arbejdsevne.
2. Flere af Hjernesagens medlemmer får tilkendt fleksjob på grund af kognitive problemstillinger som fx overbliksvanskeligheder, manglende koncentrations-evne, hjernetræthed og indlæringsvanskeligheder. Når en borger tilkendes fleksjob, skal man stå til rådighed for arbejdsmarkedet ved at være aktivt jobsøgende. Man skal søge rimeligt arbejde, udfærdige et CV og kunne begå sig på jobnet.dk. Dette har vist sig mere end svært for flere af Hjernesagens medlemmer, og her oplever de, at der er meget lidt hjælp at hente i jobcentrene. Mange er helt afhængige af pårørende for at kunne leve op til de krav, der stilles. Der er skabt et system, som ikke tager hensyn til borgere med kommunikative og kognitive vanskeligheder.

3. Hjernesagen oplever, at der kan gå meget lang tid, før borgere får afklaret deres fremtidige forsørgelsesgrundlag, hvilket skaber stor usikkerhed om fremtiden og om familiernes økonomi. Dette betyder også, at en del pårørende bliver sygemeldte med stress, og andre forhold ender i skilsmisse.
4. Hjernesagen oplever, at en del i frustration og afmagt ansøger om førtidspension på foreliggende grundlag for at få ro og fred, som de beskriver det. Andre af Hjernesagens medlemmer har valgt i perioder at "trække stikket" fra jobcentret for at blive selvforsørgende, fordi de ikke magter de krav, der stilles til dem. Hjernesagen finder det foruroligende, at mennesker oplever, at presset i beskæftigelsessystemet er så stort, at de ikke oplever, at de får den fornødne hjælp til at vende tilbage til arbejdsmarkedet og derfor er nødt til at få en pause fra "systemet".
5. Flere borgere har fået tildelt ressourceforløb, hvor rehabiliteringsplanen har meget tilbage at ønske. Fx fremgik det af en borgers rehabiliteringsplan, at denne dagligt i de første år skulle løse sudoku, følge et mindfulness-hold og fortsætte sin selvbetalte træning i det lokale træningscenter. Borgeren følte sig til grin og "parkeret". Et andet eksempel er en borger, der tidligt i livet får en erhvervet hjerneskade. Vedkommende har gennem hele livet gået i specialtilbud (børnehave, skole, STU) og bor i et botilbud for udviklingshæmmede. Hans sagsbehandler er ikke i tvivl om, at han er fleksjobberettiget, alligevel ender han med et ressourceforløb, hvor planen er, at han skal afprøves i et mindre beskyttet miljø, end der hvor han tidligere har været afprøvet. I løbet af 1½ år lykkes det ikke jobcentret at iværksætte en afprøvning i et miljø, der er mindre beskyttet, og som stadig giver ham den nødvendige compensation. Han bliver i tiltagende grad depressiv, fordi han har behov for struktur og regelmæssighed i hverdagen, hvilket fører til, at han igen takker ja til et forløb i et beskyttet miljø efter 1½ års lediggang.
6. Hjernesagen oplever, at mange kommer i gentagende afklaringsforløb, uden at de oplever, at de kommer nærmere arbejdsmarkedet. Særligt de ældre erhvervsaktive oplever, at der ikke sker en afklaring af den fremtidige forsørgelse, men at de "parkeres" i det ene "afklarende" forløb efter det andet. Flere oplever, at der er en dårlig forståelse for, at de kan kompenseres i de afklarende forløb. Hjernesagen har ved en del lejligheder skullet informere sagsbehandleren i jobcentret om kompensationsmulighederne, som sagsbehandleren var ganske ubekendt med.

Ovenstående er blot nogle af de mange andre problemstillinger, som Hjernesagen håber, at man fra politisk side vil kigge nærmere på. Vi står gerne til rådighed med yderligere oplysninger.

Lise Beba Erichsen
Landsformand

Med venlige hilsner

Maja Klamer Løhr
Rådgiver

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Njalsgade 72A
2300 København S
Danmark
maja@star.dk
csk@star.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE +45 9132 5611
MOBIL +45 9132 5611
NINI@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 18/00451-3

HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF LOV OM EN AKTIV BESKÆFTIGELSESIKKEDELSE OG LOV OM SOCIAL PENSION

21. FEBRUAR 2018

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har ved e-mail af 6. februar 2018 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension).

Instituttet finder det positivt, at der med udkastet til lovforslag foreslås en præcisering af reglerne om førtidspension og ressourceforløb, således at kommunernes i dag forskellige praksis fremover vil blive mere ensartet, samtidig med at det undgås, at der iværksættes ressourceforløb, som ikke har udsigt til at forbedre borgerens arbejdsevne.

Formålet med at ændre reglerne i lov om social pension er ifølge bemærkningerne til udkastet blandt andet at sikre, at der ikke er tvivl om, at der kan ske tilkendelse af førtidspension uden forudgående ressourceforløb, hvis det i øvrigt må anses for dokumenteret på grund af oplysningerne i sagen, at det er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres.

Forslaget har således blandt andet til formål at skabe klarhed og ensartethed i forhold til tilkendelse af førtidspension. Instituttet finder, at styrelsen på den baggrund bør genoverveje den gældende formulering i lov om social pension § 16, stk. 1, hvorefter førtidspension som udgangspunkt er forbeholdt personer fra 40 år til folkepensionsalderen.

Instituttet har på den baggrund følgende bemærkninger:

DEN MENNESKERETLIGE BESKYTTELSE

FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap (FN's Handicapkonvention) definerer gruppen af personer med handicap som personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem fuldt og effektivt i at deltage i samfundslivet på lige fod med andre.

Henset til, at reglerne om førtidspension og ressourceforløb vedrører en gruppe af personer, der på grund af nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne har en varigt begrænset arbejdsevne, så er målgruppen for reglerne omfattet af beskyttelsen i handicapkonventionen.

Konventionen indeholder blandt andet i artikel 5 et generelt forbud mod diskrimination og et krav om, at alle personer har ret til at drage samme nytte af de gældende regler.

ALDESKRITERIET I PENSIONSLOVEN § 16 SKABER UKLARHED

Det er instituttets vurdering, at alderskriteriet i lovens § 16 (sammenholdt med § 18) bidrager til uklarhed om reglerne for tilkendelse af førtidspension, idet tilkendelseskriterierne reelt er de samme for personer over og under 40 år, men lovens ordlyd alligevel skelner mellem personer over og under 40 år.

For begge grupper gælder det efter lov om social pension, § 18, at kommunalbestyrelsen først er forpligtet til at træffe afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, "når det er dokumenteret eller det på grund af helt særlige forhold er helt åbenbart", at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres.

Forbud mod aldersdiskrimination

Beskyttelse mod ulovlig forskelsbehandling på grund af alder i forhold til den gældende ordning om førtidspension følger af blandt andet handicapkonventionens artikel 5, der forbyder diskrimination af "enhver grund". Det fremgår endvidere af præambelen til handicapkonventionen, betragtning p, at deltagerstaterne ser med bekymring på blandt andet multidiskrimination på grund af alder og handicap.

Dette medfører blandt andet, at en forskelsbehandling, der beror på alderskriterium skal være saglig og proportionel for at være lovlig.

I praksis vil muligheden for at udvikle arbejdsevnen for en yngre person alt andet lige være større end for en ældre person, men det kan efter instituttets opfattelse ikke alene begrunde, at der opretholdes et alderskriterium i loven. Dette skyldes, at vurderingen af mulighederne for at udvikle personens arbejdsevne under alle omstændigheder skal bero på en konkret vurdering af pågældendes ressourcer, helbred, alder

mv. Det kan godt være sagligt at lægge vægt på en persons alder, når en kommune eksempelvis skal vurdere mulighederne for realistisk at forbedre en persons arbejdsevne. Det vil derimod næppe være sagligt at meddele afslag på førtidspension til en person på 39 år, som opfylder betingelserne for førtidspension, herunder at det er dokumenteret eller helt åbenbart, at personens arbejdsevne ikke kan forbedres, hvis personen ville have fået bevilliget pension, såfremt vedkommende havde været 40 år.

Henset til, at det er uklart, hvilken forskel der gælder for tilkendelse af pension for personer under og over 40 år, sammenholdt med, at det er vanskeligt at se en saglig begrundelse for at skelne mellem personer over og under 40 år, er det samlet set instituttets opfattelse, at aldersgrænsen bør genovervejes. Det er afgørende, at der er klarhed i retsgrundlaget for tildelingen af førtidspension, og at usaglig forskelsbehandling på grund af alder undgås.

- Instituttet anbefaler på den baggrund, at der klart redegøres for den retlige betydning af aldersgrænsen i den foreslåede § 16 i lov om social pension, herunder den saglige anvendelse af kriteriet i praksis, eller at aldersgrænsen ophæves.

Der henvises til j.nr. 18/01792.

Med venlig hilsen

Nikolaj Nielsen

TEAMLEDER

Jobcentrets Ofre

Find os på Facebook

Næstehjælperne

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Njalsgade 72A
2300 København S.

15. februar 2018

att: Marianne Jansteen Eskesen, Charlotte Schilder Knudsen

Høringssvar over udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)

Næstehjælperne og Jobcentrets Ofre vil med denne skrivelse kommentere det ovenfor nævnte lovforslag idet vi håber, at forligspartierne bag lovforslaget stadig kan nå til enighed om en stærkere opstramning af teksten i lovforslaget og dermed en stærkere beskyttelse af sygdomsramte og handicappede borgere.

Indledningsvis vil vi præcisere, at vi finder de foreslåede ændringer aldeles utilstrækkelige. Vi forstår, at lovforslaget på et senere tidspunkt skal følges op af en endnu ikke tilendebragt evaluering af resten af lovkomplekset, men det er os magtpåliggende, at der allerede nu sker så kvalitativ en ændring af de i lovforslaget foreslåede paragraffer, at de reelt betyder en beskyttelse af borgerne mod ydmygende og uværdig behandling.

I forhold til de nuværende lovbestemmelser er intentionen bag lovforslaget, som vi har forstået det, at det skal præciseres overfor kommunerne, at førtidspension skal være løsningen, hvis arbejdsevnen hos borgeren er ubetydelig og ikke kan forbedres. Den intention lå der også bag det nuværende lovkompleks, og alligevel har der været talrige eksempler på, at kommuner har sendt alvorligt syge og/eller handicappede borgere i arbejdsprøvninger eller ressourceforløb. Nyt i lovforslaget er, at et ressourceforløb skal være "relevant", hvis det skal kunne anvendes i forbindelse med udvikling af arbejdsevne. Da der er tale om en præcisering i loven, må vi forstå det således, at devalueringen har vist, at kommuner har sendt borgere ud i forløb, der simpelthen ikke var relevante for udvikling af arbejdsevne. Vi er temmelig sikre på, at det vil de pågældende kommuner benægte, og med den forståelse in mente, vil kommunernes praksis ikke ændre sig. Den foreslåede præcisering vil derfor ikke ændre kommunernes praksis, ligesom skrivelsen af 14. marts 2017, der var et lignende forsøg på præcisering, heller ikke fik betydning for praksis. Hertil

kommer, at det af lovforslaget fremgår, at der ikke forudses ændringer af betydning i forhold til de økonomiske forudsætninger man lagde for den nuværende lovgivning. Det forventes simpelthen, at antallet af førtidspensioner ikke vil stige i nogen væsentlig grad. Det er ikke godt nok.

I offentligheden har vi understreget, at alvorligt syge mennesker har deres plads i sundhedssystemet og ikke i beskæftigelsessystemet. Derfor ønsker vi, at lægefaglige vurderinger vejer tungt, når borgernes muligheder skal vurderes. Når vi ser på indholdet af lovforslaget, åbnes der ikke op for, at den lægefaglige vurdering tillægges større betydning end i det nuværende lovkompleks. Det mener vi er forkert, når det drejer sig om borgere, med alvorlige og måske livstruende sygdomme.

Vi vil derfor foreslå ministeriet og forligspartierne i stedet at forsøge sig med præciseringer, der lader lægefaglig vurdering fra egen læge og evt. fra speciallæge være:

1. tilstrækkelig dokumentation for tilkendelse af førtidspension,
2. afgørende for, om et ressourceforløb af maksimalt et års varighed kan anses for relevant i udvikling af arbejdsevne.
3. kontinuerlig opfølgning, vurdering og beskyttelse af borgeren under ressourceforløbet med henblik på at undgå forværring af borgerens helbred.

Vores forslag sigter på at lade fagligt uddannede eksperter være afgørende for syge og/eller handicappede borgers liv, fremfor sagsbehandlere i kommunen, der ingen faglig ekspertise besidder, når det gælder borgernes helbredssituation. Erfaringerne viser jo, at det er kommunernes fejlslutninger, der har sendt syge og/eller handicappede borgere ud i meningsløse forløb. Disse fejlslutninger kan undgås, hvis den lægefaglige ekspertise inddrages, anvendes og respekteres. Det er vigtigt for os at understrege, at vores forslag forudsætter, at de forløb, der indbefatter, at borgeren skal acceptere et stigende smerteniveau, nu kan stoppes af en lægefaglig ekspert. Vi har desværre masser af eksempler fra vores medlemmer på, at kommunerne bruger en accept fra borgeren af forværring af smerter som en forudsætning for et forløb. Borgeren bliver sanktioneret, hvis forløbet ikke sættes i gang p.g.a. borgerens vægring, og det er ganske enkelt ikke acceptabelt.

Vi finder ikke, at lovforslaget i sin nuværende form adresserer de problemer, det nuværende system giver alvorligt syge og/eller handicappede mennesker. Der skal ganske enkelt mere omfattende ændringer til, hvis de tilsigtede forandringer skal have et menneskeligt, socialt og omsorgsfuldt udtryk.

Vi har alligevel valgt at pege på ændringer til lovforslaget, som vi mener i det mindste kan gøre noget for de allermest udsatte borgere. Vi gør det især for borgernes skyld, men også fordi vi ønsker at give vores bidrag til debatten om vores holdninger til den hjælp, som samfundet bør tilbyde de af borgerne, der ikke kan klare sig selv.

Vi håber forligspartierne vil se positivt på vores forslag.

Med venlig hilsen

Kim Madsen, Formand for Jobcentrets Ofre

Michael Neumann, Næstehjælperne

Henvendelser vedrørende dette høringssvar rettes til Michael Neumann, tlf.: 6080 7040, mail: michael.steen.neumann@gmail.com

Skriftlige henvendelser stiles til:
Næstehjælperne
Dronningensgade 14
1420 København K.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

maja@star.dk

csk@star.dk

Hørings svar udkast til præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension

Dato: 16. februar 2018

Sags ID: SAG-2013-06594

Dok. ID: 2489544

E-mail: SIKB@kl.dk

Direkte: 3370 3829

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 1 af 2

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har d. 6. februar sendt et udkast til lovforslag om ændring af lov om aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension. Udkastet omhandler en præcisering af reglerne, og har til formål at skabe klarhed om iværksættelse af ressourceforløb og dokumentationskrav i forbindelse med tilkendelse af førtidspension.

KL har ikke haft mulighed for at behandle lovdokumentet politisk, hvorfor der tages forbehold for efterfølgende bemærkninger.

Lovforslaget vedrører præciseringer vedrørende to forhold:

- Dokumentationskravet for at få tilkendt en førtidspension kan i visse tilfælde være opfyldt, uden at borgeren har deltaget i et ressourceforløb
- Det er en forudsætning for at iværksætte ressourceforløb, at kommunen kan pege på indsatser, hvor der er en realistisk forventning om, at borgeren kan udvikle sin arbejdsevne

KL byder præciseringerne velkommen og kan supplerende oplyse, at de vurderes at matche den praksis, som mange kommuner allerede har i dag.

Bemærkning til lovforslaget

Følgende formulering i lovforslaget punkt 1.2. "Konklusion på den fremrykkede devaluering og behovet for præcisering" kan være vanskelig at forstå:

"Loven indeholder i dag to spor for, hvordan en sag om førtidspension kan dokumenteres. Der skal enten være tale om en situation, hvor det 1) på grund af særlige forhold (helbredsmæssige) er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres, eller hvor det 2) er dokumenteret, at det er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres".

Med formuleringen i lovforslagets pkt. 2: "er dokumenteret, at det er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres" finder KL, at der er fare for at de to spor blandes sammen.

Det forslås derfor, at ordene "helt åbenbart" udelades i punkt 2.

Konsekvenser af de foreslåede lovændringer

KL forventer, at følgende kan blive en konsekvens af præciseringerne.

Det fremgår af lovudkastets bemærkninger om de økonomiske konsekvenser, at "præciseringerne forventes at ville medføre en reel praksisændring, hvor en mindre andel førtidspensionister vil få en tidligere tilkendelse i tråd med intentionerne i reformen. Den tidligere tilkendelse ventes at føre til et tilsvarende lavere antal personer i ressourceforløb". KL peger på risiko for, at ændringerne kan give anledning til forventninger om en mere lempelig praksis for tilkendelse af førtidspension bl.a. blandt borgere og organisationer.

KL tager forbehold for vurdering af de økonomiske konsekvenser, som skal forhandles med KL.

Dato: 16. februar 2018

Sags ID: SAG-2013-06594

Dok ID: 2409544

E-mail: SIKB@kl.dk

Direkte: 3370 3829

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 2 af 2

Marianne Jansteen Eskesen

Emne: VS: Høring over udkast til lovforslag - frist onsdag den 21. februar 2018 kl. 14.00

Fra: LAP [<mailto:lap@lap.dk>]

Sendt: 13. februar 2018 14:42

Til: Marianne Jansteen Eskesen; Charlotte Schilder Knudsen

Emne: Høring over udkast til lovforslag - frist onsdag den 21. februar 2018 kl. 14.00

Att.: Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

LAP: Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension).

LAP ser gerne at disse ændringer foretages, da loven indtil videre har åbnet for fejlfortolkninger af de i jobcenter-regi ufaglærte medarbejderstab, der har med sociale problemstillinger at gøre, og dermed givet store muligheder for at sylte sager og fejlbehandle disse. Med disse rettelser bliver det for borgeren en mulighed at få grundlaget for aktiveringen på skrift fra kommunerne og dermed få brugerinddragelse.

Med de bedste hilsner

LAP arbejdsgruppe for presse og lov.

Rønne d.21-02-2018

Høringsvar:

Over udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension

Landsforeningen for Førtidspensionister er enig i at der i det nye lovforslag er en potentiel mulighed for at undgå unødige ressourceforløb, men det er stadig en udfordring at hele lovgivningen er baseret på skøn. Vi er bekymrede over at det kan medføre en forlængelse af sagsbehandlingstiden, når kommunerne skal lave yderligere dokumentation.

Med venlig hilsen

Landsforeningen for Førtidspensionister
v/ Carl-Erik Nielsen, landsformand
Hedebovej 24
3700 Rønne
+4521723006
carle@nielsen.tdcadsl.dk
www.foertidspensionist.dk

Styrelsen for
Arbejdsmarked
og Rekruttering

Den 20.02.2018
D.nr .356921
Sagsbeh. th_lev

Landsforeningen LEV
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696
lev@lev.dk
www.lev.dk

Vedr.: Høringsvar - Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension

Selvom Landsforeningen LEV ikke fremgår af listen af høringspartnere har vi alligevel valgt at udforme et høringsvar, da vi mener, at dette område udgør en særlig udfordring for vores målgruppe - mennesker med udviklingshæmning og deres pårørende. LEV er også medlem af Danske Handicaporganisationer og bakker naturligvis op om høringsvaret herfra.

Som udgangspunkt vil vi gerne generelt kvittere for de mange gode overvejelser og intentioner og ikke mindst den anerkendelse af nogle af de alvorlige negative konsekvenser af reformen af førtidspension og fleksjob, som ligger bag forslaget om præcisering af lovgivningen.

Mennesker med udviklingshæmning og reformen af førtidspension og fleksjob

Mennesker med udviklingshæmning har været en del af den politiske dagsorden, når det gælder reformen af førtidspension og fleksjob siden 2013. Gruppen er specifikt omtalt i bemærkningerne til den gældende lov som et eksempel på en gruppe, hvor der fortsat skal tilkendes førtidspension, selvom borgeren er under 40 år.

Alligevel medførte reformen fra år 1 et fald i tilkendelse af førtidspension til mennesker med udviklingshæmning fra ca. 800 til 300 årlige tilkendelser, og bortset fra en moderat stigning de sidste par år, er det årlige antal tilkendelser forblevet på et markant lavere niveau. Uagtet, at daværende socialminister Manu Saréen i 2014 udsendte et hyrdebrev til kommunerne og slog fast, at der fortsat skulle tilkendes førtidspension til unge med udviklingshæmning under 40, hvis det var åbenbart formålsløst at udvikle arbejdsevnen. Det var tydeligvis ikke lovgivernes intention, at reformen skulle berøre pensionstildelingen til mennesker med udviklingshæmning.

Dette signal er blevet gentaget igen i forbindelse med debatten om nærværende forslag om præcisering af reglerne, hvor mennesker med udviklingshæmning igen af politikerne har været nævnt som et eksempel på en gruppe, som er kommet i klemme af reformen.

Protector:
Hendes Majestæt
Dronning Margrethe

I Landsforeningen LEV deler vi denne vurdering. Vi repræsenterer en målgruppe med vidt forskellige funktionsniveau og støttebehov. Ca. ¼ har multiple handicaps, mangler verbalt sprog og har omfattende støttebehov døgnet rundt. Ca. ½ har væsentlige og mere komplekse funktionsnedsættelser, men er med den fornødne støtte i stand til at kommunikere og medvirke i diverse dagligdags aktiviteter. Ca. ¼ har lettere funktionsnedsættelse og kan med regelmæssig socialpædagogisk støtte klare en tilværelse i egen bolig.

Det er vores opfattelse, at særligt denne sidste gruppe er kommet i klemme i reformen. En del heraf har måske nok en form for arbejdsevne, men det er ikke realistisk, at denne arbejdsevne kan gøre dem selvforsørgende - heller ikke i fleksjob.

Overordnet vurdering af forslaget

Selvom vi deler politikernes opfattelse af problemet, er det desværre LEVs klare vurdering, at de foreslåede ændringer ikke er tilstrækkelige til at sikre en tilkendelse af førtidspension til mennesker med udviklingshæmning uden en realistisk mulighed for at opnå selvforsørgelse på arbejdsmarkedet.

- Den politiske intention om, at det skal være realistisk, at ressourceforløbet kan bringe borgeren i selvforsørgelse bliver ikke udtrykt tilstrækkeligt tydeligt udelukkende ved tilføjelse af begrebet relevant.
- Der mangler fortsat i lovgivningen en tydeligere skelnen imellem arbejdsevne og evnen til selvforsørgelse.
- Hovedårsagen til problemerne – formuleringen om at det ikke kan udelukkes, at arbejdsevnen kan udvikles – er ikke ændret eller præciseret.

Uddybende kommentarer

Selvom det ikke adskiller sig fra reglerne i dag, er det en god og vigtig præcisering, at det slås fast, at dokumentationskravet for førtidspension kan være opfyldt uden et ressourceforløb (ændring af lov om aktiv beskæftigelsesindsats § 68a, stk. 2). Det sender et klart signal til kommuner, som har ment, at loven har forpligtet kommunerne til at anvende ressourceforløb i forbindelse med dokumentation af en pensions sag – uanset at dette grundlag allerede foreligger.

Når det gælder den anden præcisering, hvor det nu slås fast (tilføjelse i pensionslovens § 18), at ressourceforløb, jobafklaring mm. nu skal være relevante, så er det Landsforeningen LEVs opfattelse, at den foreslåede formulering ikke helt er dækkende for de politiske overvejelser bag denne af præciseringen.

Forligskredsen har lagt vægt på, at det skal være **realistisk**, at indholdet af ressourceforløbet skal kunne udvikle borgerens arbejdsevne, således at vedkommende kan blive selvforsørgende. Her bør lovforslaget skærpes, således at det er mere klart, at sagsbehandleren foruden relevansen også skal vurdere sandsynligheden for, at indsatsen kan udvikle borgerens arbejdsevne i en grad, så denne kan anvendes som forsørgelse.

Tydelig adskillelse af begreberne arbejdsevne og forsørgelsesevne

Det er LEVs opfattelse, at den helt centrale årsag til problemerne på dette område skal findes i den nuværende lovgivnings formulering om, at et ressourceforløb skal tilkendes, hvis det ikke helt kan udelukkes, at arbejdsevnen kan forbedres.

Her er det nødvendigt, at lovgivningen rummer en mere tydelig skelnen imellem begreberne arbejdsevne og forsørgelsesevne samt en præcisering af, at det ikke er tilstrækkeligt, at en arbejdsevne kan udvikles. Den skal også kunne udvikles til et niveau, hvor der er realistisk mulighed for at den kan anvendes som grundlag for selvforsørgelse. Sådan er intentionen allerede i den nuværende lovgivning, men erfaringerne fra kommunernes konkrete anvendelse af reglerne viser, at der er brug for at styrke forsørgelsesperspektivet. Alt for mange kommuner har fokuseret på udvikling af en arbejdsevne, som ikke eller kun teoretisk ville kunne danne grundlag for selvforsørgelse.

Dette perspektiv er yderst centralt for LEVs målgruppe, hvor en del både kan og gerne vil deltage på arbejdsmarkedet. De har måske nok har en form for arbejdsevne, som kan trænes og udvikles på sin egen måde. Men der er ikke det samme, som at arbejdsevnen kan udvikles, så den kan anvendes til at forsørge dem. Denne gruppe vil have brug for økonomisk og praktisk støtte til at finde et job, lære at håndtere og forblive i det. Og de vil have brug for denne støtte resten af deres liv. Den nuværende lovgivning – herunder de foreslåede præciseringer – tager ikke højde herfor.

Her vil skånejobordningen, hvor borgerens forsørgelse netop er sikret via førtidspension være en bedre vej og ofte den eneste vej til at blive en del af fællesskabet i virksomheder på det ordinære arbejdsmarked.

På den baggrund foreslår vi, at det generelt eller for udvalgte målgrupper gøres mere tydeligt, at arbejdsevnen skal kunne udvikles i et omfang, som gør det muligt for borgeren at anvende den som grundlag for forsørgelse. Sagsbehandleren skal eksempelvis kunne pege på et muligt job i en specifik branche og sandsynliggøre, hvordan arbejdsevnen kan udvikles på en måde, der gør det realistisk at anvende den til selvforsørgelse.

Det kunne konkret ske ved en tilføjelse af en stk. 3 i § 68a i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats:

I situationer, hvor borgerens arbejdsevne er nedsat pga. varig psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse, er det en forudsætning for visitation til et ressourceforløb og anden arbejdsprøvning, at kommunen kan sandsynliggøre – herunder ved at pege på konkrete job i specifikke brancher - at borgerens arbejdsevne kan udvikles i en grad, der giver realistisk mulighed for at opnå selvforsørgelse via et fleksjob eller anden form for beskæftigelse.

Mulighed for at få behandlet sag om førtidspension for udvalgte grupper

Det er LEVs vurdering, at konsekvensen af pensionsreformen fra 2013 for mennesker med udviklingshæmning primært har været, at tidspunktet for tilkendelse af førtidspension bliver udskudt – en vurdering, der blandt andet understøttes af en svagt stigende pensionstilkendelse i de senere år.

En del af forklaringen på udfordringerne er, at målgrupper som LEVs ikke har adgang til at få en sag om førtidspension behandlet, andet end som en sag på det foreliggende grundlag. Det er i langt de fleste tilfælde problematisk at søge førtidspension på det foreliggende grundlag, da en pensionsansøgning som regel bliver blevet afvist i Ankestyrelsen netop på grund af det manglende sagsgrundlag.

Her må man konstatere, at gentagne signaler fra centralt politisk hold – herunder før omtalte hyrdebrev fra Manu Saréen – ikke har formået at sikre, at den politiske intention på dette område er blevet implementeret i den kommunale praksis. På den baggrund opfordrer LEV til, at der overvejes en anden løsning, som giver adgang til, at en udsat gruppe som mennesker med udviklingshæmning får adgang til at få behandlet en sag om pension.

Man kunne således forstille sig, at der fastlægges nogle objektive kriterier, som må antages at være afgørende indikatorer på, at funktionsnedsættelsen har et omfang og en varig karakter, der indebærer stor sandsynlighed for at borgeren skal tildeles en førtidspension. Disse indikatorer kan eksempelvis handle om, hvilken støtte barnet/den unge og hans/hendes familie hidtil har modtaget efter Serviceloven indtil det fyldte 18. år, eksempelvis efter § 32, § 42 samt § 45.

I disse tilfælde skal borgeren have et retskrav på, at kommunen skal rejse en førtidspensionssag og gennemføre en egentlig sagsbehandling, herunder tilvejebringe det nødvendige dokumentationsgrundlag. Det ville medføre, at Ankestyrelsen reelt kunne behandle disse sager på samme måder som sager på det sociale område, herunder vurdere kommunens dokumentation/belysning af sagen.

Hensigten med ovenstående skitserede model er at etablere tydeligere retningslinjer for tildeling af førtidspension i såkaldt åbenlyse eller 'glatte' førtidspensionssager. Dette vil samlet set frigøre ressourcer i den kommunale sagsbehandling og arbejdsmarkeds-rehabiliterende indsats. Hensigten er desuden at yde unge med udviklingshæmning og andre i tilsvarende situation en bedre beskyttelse mod fejlagtig kommunal forvaltning af reglerne, som vi har set det i reformens hidtidige levetid.

Denne hensigt er i tråd med de politiske intentioner med reformen – både den oprindelige og de, som ligger bag nærværende forslag til præcisering.

LEV står naturligvis til rådighed for en nærmere drøftelse af dette og de ovenstående forslag og bemærkningerne til lovforslaget i øvrigt.

Med venlig hilsen

Landsforeningen LEV

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Anni Sørensen', written in a cursive style.

Anni Sørensen/
Landsformand LEV

Islands Brygge 32 D
Postboks 340
2300 København S

Telefon 3524 6000

Fax 3524 6300

E-mail lo@lo.dk

Vores sag nr. 10-0777
Deres ref. 18/01792

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

Att: Marianne Jansteen Eskesen, maja@star.dk, og Charlotte Schilder Knudsen, csk@star.dk.

Den 23. februar 2018

LO, FTF og Akademikernes hørings svar til Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)

Vi har modtaget udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension) i høring, hvor det foreslås, at reglerne præciseres med henblik på at skabe klarhed om iværksættelse af ressourceforløb og dokumentationskravet i forbindelse med tilkendelse af førtidspension.

Reformens overordnede mål var at sikre, ”at der også i fremtiden er ordentlige levevilkår for de mennesker, der ikke kan arbejde”, samt ”at flest muligt skal i arbejde og forsørge sig selv”. En af de centrale intentioner var, ”at reducere antallet af tilkendelser af førtidspension ved hjælp af en styrket forebyggende indsats, herunder deltagelse i ressourceforløb.” LO, FTF og Akademikerne bakker op om denne intention.

Efter reformens indførelse har der dog været mange eksempler på helt urimelige og indholdsløse ressourceforløb til personer, der retteligt burde være tilkendt førtidspension.

LO, FTF og Akademikerne har gentagne gange påpeget behovet for ændringer og stillet konkrete forslag til lovændringer, der i højere grad flugter med lovens intentioner.

En evaluering, sat i værk af forligspartierne, bekræfter dette billede, og på den baggrund har forligspartierne aftalt et udkast til præcisering af lovgivningen.

LO, FTF og Akademikerne kvitterer for initiativet, og vi mener, at lovforslaget er et skridt i den rigtige retning. Der er nu politisk vilje til at sikre en mere kvalitativ og målrettet indsats således, at borgerne ikke udsættes for perspektivløse ressourceforløb og unødigt langvarig sagsbehandling.

For at leve op til intentionen bag reformen, mener LO, FTF og Akademikerne dog, at der er behov for yderligere ændringer i loven, da der med lovforslaget fortsat lægges op til uhensigtsmæssigt brede fortolkninger, som kan give mulighed for at forsætte den aktuelle praksis i kommunerne. Der er derfor behov for at se på en række andre uhensigtsmæssigheder ved reformen, hvilket beskrives nedenfor.

Af lovforslaget fremgår, at problemet ikke er lovgivningen eller reglerne som sådan, men fortolkningen af lovgivningen. Vi er ikke enig i denne præmis. Vi mener, at problemet *er* lovgivningen, og at det er mangler i lovgivningen, der fører til den konstaterede og uhensigtsmæssige kommunale variation i fortolkningen af loven.

I lovforslaget sker mange af ændringerne i lovforslagets bemærkninger. Dette er bekymrende rent lovteknisk, da der ikke lovgives i bemærkninger. LO, FTF og Akademikerne ser derfor gerne, at flere af lovbemærkningerne flyttes ind i selve loven.

Vi vil med dette hørings svar bidrage til den videre lovproces, således at der efter vedtagelse af lovændringerne, ikke er tvivl om lovgivers intentioner.

LO, FTF og Akademikerne har fokus på tre områder:

1. Behov for tydelig udmelding om dokumentationskrav ved vurdering af ressourceforløb.
2. anbefalinger til det videre lovarbejde.
3. Forslag til præcisering af gældende lovgivning.

1: Behov for udmelding om dokumentationskravet – Hvordan skal det se ud fremover?

Den centrale årsag til, at beskæftigelsesministeren kommer med forslag om ændring af loven skyldes, at nogle kommuner og Ankestyrelsen har benyttet et vurderingsgrundlag, som har ført til en stram fortolkning af reglerne om dokumentationskravet. Ankestyrelsen har haft en fortolkning af loven, som har medført både unødigt iværksættelse af ressourceforløb samt afslag på førtidspension.

STAR peger på to muligheder for vurdering af borgerens adgang til ressourceforløb og førtidspension:

- a) Skal kommunen helt kunne udelukke, at arbejdsevnen kan udvikles gennem et ressourceforløb, eller
- b) Skal kommunen vurdere, om det kan forventes, at borgeren vil kunne udvikle sin arbejdsevne gennem et ressourceforløb.

Flere kommuner og Ankestyrelsen har lagt a) til grund for afgørelserne; ”at det skal kunne udelukkes, at arbejdsevnen kan udvikles gennem et ressourceforløb”. Der er åbenbart tale om en så stram fortolkning af dokumentationskravet, at loven nu skal ændres.

Det fremgår ikke tydeligt af kommentarerne til lovforslaget, at vurderingsgrundlaget reelt vil blive ændret. LO, FTF og Akademikerne finder, at det er af central betydning, at lovgivningen og forarbejderne er entydigt klare på dette afgørende punkt. Vi efterlyser derfor en tydelig markering af, at man fremover udelukker muligheden for at fortsætte med de stramme dokumentationskrav som nævnt under punkt a).

LO, FTF og Akademikerne anbefaler, at kravet om, at den dokumentation, som skal indgå i vurderingsgrundlaget, alene beskriver, hvorvidt det realistisk kan forventes, at borgeren vil kunne udvikle sin arbejdsevne.

2: Øvrige anbefalinger til det videre lovarbejde

Styrelsens analyse peger på en række vigtige punkter som efter LO, FTF og Akademikernes opfattelse også bør løses i forbindelse med det forestående lovarbejde. Vi vil især pege på følgende:

- *Sikring af tidlig indsats.* STAR peger på, at borgerne stort set har været overladt til sig selv, hvorfor udviklingsmulighederne i forhold til beskæftigelse ikke er til stede, når ressourceforløbene bliver iværksat.
- *Sikring af høj faglighed.* STAR peger bl.a. på manglende faglig systematik og opsamling af sagerne. Det har været vanskeligt at se formålet med alle konkrete indsatser.
- *Afskaffelse af overflødige helbreds vurderinger.* STAR peger på, at kommunerne på trods af ”omfattende, grundig og dækkende helbreds dokumentation” alligevel henviser borgere til fornyet vurdering af forholdene. Det er en praksis, der skal afskaffes.

3: Forslag til præcisering af lovændring i lov om social pension

Lovforslaget fokuserer bl.a. på kommunernes varierende lovfortolkning i førtidspensionssager, hvor nogle kommuner går for vidt i forhold til at sikre dokumentationsgrundlaget i forhold til reformens intentioner.

LO, FTF og Akademikerne ønsker, at følgende passager fjernes i den foreslåede lovtæst ”på grund af særlige omstændigheder” og ”helt åbenbart”. Hvis disse passager udgår, så fjernes samtidig grundlaget i loven for den overdokumentation, såvel i form af lægelige akter, som i form af afklarings- og udviklingsforløb, som er et af de væsentligste problemer i dag.

Lov om social pension §16

LO, FTF og Akademikerne foreslår derfor teksten til §16, stk. 2 lov om social pension affattet således:

Personer i alderen 18-39 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret, at arbejdsevnen ikke kan forberedes ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb,

ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger.

Lov om social pension §18

Med henblik på at tydeliggøre lovforslaget intentioner, foreslår LO, FTF og Akademikerne også følgende forslag til ændring af § 18 stk. 1:

Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om fortidspension, når der ikke er relevante og nærmere angivne indsatser, der kan forventes at udvikle borgerens arbejdsevne i et sådant omfang, at den pågældende kan blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde, herunder ved beskæftigelse i fleksjob.

Lov om social pension §19

Derudover foreslås § 19 i Lov om social pension ændret til:

§ 19. Grundlaget for en afgørelse om fortidspension skal bestå af

- 1. En rehabiliteringsplan, der indeholder dokumentation for, at personens ressourcer og udfordringer i forhold til uddannelse og beskæftigelse er fuldt afklaret*
- 2. Dokumentation for, at alle relevante indsatser i den beskæftigelsesrettede indsats, herunder deltagelse i jobafklaringsforløb eller ressourceforløb, er udtømt,*
- 3. Den socialfaglige forklaring på, hvorfor pågældendes arbejdsevne anses for varigt nedsat,*
- 4. Den socialfaglige forklaring på, at arbejdsevnen ikke lader sig anvende til selvforsørgelse uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, eller*
- 5. Angivelse af en eller flere konkrete arbejdsfunktioner, den pågældende med sin nedsatte arbejdsevne anses for at kunne udføre.*

Ordet socialfaglig erstatter ordet faglig, for at præcisere, at den vurdering af arbejdsevnen som skal ligges til grund ved en pensionsvurdering, er en tværfaglig vurdering – da arbejdsevnen kan være nedsat af flere årsager. Den socialfaglige vurdering indeholder oplysninger om fysiske-, psykiske, sociale årsager og andre forhold, som giver en socialfaglig forklaring på nedsættelse af arbejdsevnen og at den resterende arbejdsevne ikke kan anvendes til selvforsørgelse jf. Pensionslovens § 19.

Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 68a

Det er ikke LO, FTF og Akademikerne vurdering, at de nye formuleringer i § 68a stk. 2, som ”relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb...”, ”udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen” og ”hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige

forhold er helt åbenbart formålsløst” vil gøre det mere klart, hvornår et ressourceforløb hhv. skal og ikke skal iværksættes fx forud for tilkendelse af førtidspension.

Tværtimod lægges der fortsat op til en bred fortolkning, der tillader kommuner og Ankestyrelsen at fortsætte med samme praksis, som i dag. Derfor bør der i lovteksten stilles et krav om, at kommunerne skal kunne pege på relevante og konkrete (tilvejebringe dokumentation for, at) indsatser, fx som led i et ressourceforløb, som kan give et realistisk udviklingsperspektiv i forhold til et jobmarked.

LO, FTF og Akademikerne foreslår derfor, at formuleringen i § 68a stk. 2 i stedet ændres til:

Ressourceforløb skal kun iværksættes, når der er relevante og nærmere angivne indsatser, der kan forventes at udvikle borgerens arbejdsevne i et sådant omfang, at den pågældende kan blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde, herunder ved beskæftigelse i fleksjob.

LO, FTF og Akademikernes fælles indspil til evaluering af reform af førtidspension og fleksjob

Ovenstående kommentarer relaterer sig udelukkende til ministerens og forligskredsens ændringsforslag i forhold til de ønskede præciseringer af målgruppen for hhv. ressourceforløb og førtidspension. LO, FTF og Akademikerne har dog foreslået adskillige andre lovændringer, som organisationerne mener i højere grad tilgodeser reformens intentioner. Disse forslag er vedlagt som bilag.

LO, FTF og Akademikerne ser derfor frem til, at den kommende, store evaluering af reformen ligger klar, så arbejdet med at få rettet op på uhensigtsmæssighederne for alvor kan igangsættes.

Organisationerne finder desuden, at det bør indskrives i bemærkningerne til lovforslaget, at de foreliggende ændringer skal ses i lyset af eventuelt kommende lovændringer på området, og at der således kan blive behov for yderligere justeringer af de foreliggende delelementer.

Overvågning og revurdering af lovændringer i løbet af 2 år

For at sikre, at forligskredsens og beskæftigelsesministerens præciseringer rent faktisk fører til ny praksis ift. ressourceforløb og mindre stramme vurderinger af tildeling af førtidspension, i tråd med intentionen i loven, anbefaler LO, FTF og Akademikerne at udviklingen følges tæt og lovpræciseringen revurderes af forligskredsen efter en 2-årig periode.

Med venlig hilsen

Ejner K. Holst

Næstformand, LO

Bente Sorgenfrey

Formand, FTF

Lars Qvistgaard

Formand, Akademikerne

Høringssvar

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension).

Positivt at reglerne om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension præciseres, men fortsat vigtigt, at kommunerne lytter til lægeerklæringerne

Lægeforeningen finder det positivt, at reglerne om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension præciseres, så det tydeliggøres, at lovens krav om dokumentation ikke må føre til, at der iværksættes indsatser, herunder ressourceforløb, som ikke er relevante i forhold til udviklingen af borgerens arbejdsevne.

Der har igennem de seneste år været en række uheldige sager, hvor borgere er blevet sendt ud i udsigtsløse jobafklaringsforløb på trods af, at det i lægeerklæringer har været dokumenteret, at en praktisk afprøvning af arbejdsevnen med henblik på forbedring ud fra et lægeligt synspunkt ville være åbenbar formålsløs, eller ligefrem ville kunne indebære en risiko for forværring af patienternes tilstand.

Det er positivt, hvis en præcisering af reglerne kan dæmme op for sager som disse.

Vigtigt at kommunerne lytter til indholdet i lægeerklæringerne

Det er dog fortsat afgørende, at kommunerne lytter til indholdet i de lægeerklæringer, der indhentes, når en borgers arbejdsevne skal afklares.

Flere læger har givet udtryk for, at de oplever, at kommunerne i nogle sager ikke lytter til indholdet i lægeerklæringerne.

En del af forklaringen skyldes muligvis kommunernes fortolkning af de nuværende regler, men det kan ikke afvises, at en del af forklaringen er, at sagsbehandlerne i kommunerne ikke har blik for, at nogle patienter med mange mindre psykiatriske og psykosociale problemstillinger samlet set kan have en meget væsentligt nedsat funktionsevne.

Dette er blandt andet tilfældet i sager vedrørende patienter med forskellige psykosociale problemer, hvor lægerne ud fra et lægeligt synspunkt i nogle sager vurderer, at det ikke giver mening, at en patient med omfattende psykosociale problemer skal have – heller ikke – en meget begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet, og hvor en praktisk afprøvning af arbejdsevnen

Formanden

20-02-2018

Jr. / 2018-1548

Domus Medica
Kristianiagade 12
2100 København Ø

Tlf.: 3544 8500

E-post: dadl@dadl.dk

www.laeger.dk

med henblik på forbedring ud fra et lægeligt synspunkt vil være åbenbar formålsløs, eller endog vil kunne indebære risiko for forværring af patientens helbredstilstand.

Den praktiserende læge vil ofte have et mangeårigt kendskab til disse patienter og være den eneste gennemgående person i et længerevarende sagsforløb med skiftende sagsbehandlere.

Den praktiserende læge kan derfor ofte på et tidligt tidspunkt i et sagsforløb konstatere, at en praktisk afprøvning af arbejdsevnen med henblik på forbedring ud fra et lægeligt synspunkt vil være åbenbar formålsløs, eller ligefrem vil kunne indebære en risiko for forværring af patienternes tilstand.

Lægerne forsøger at redegøre for dette i de attester, der indhentes af kommunen, men oplever, at kommunerne ikke lytter til indholdet i erklæringerne.

Lægeforeningen skal derfor opfordre til, at det bliver præciseret i de vejledninger og skrivelser, der knytter sig til lovforslaget, at det hos patienter med komplekse problemstillinger, hvor det er vanskeligt at stille en entydig diagnose, er afgørende, at kommunerne lytter til lægens beskrivelse af patientens funktionsniveau, da navnlig den praktiserende læge vil have et indgående kendskab patienten.

Vigtigt at sikre kontinuitet og fremdrift

Lægeforeningen skal opfordre til, at kommunerne har øget fokus på at sikre kontinuitet og fremdrift i sagsbehandlingen.

Det er et stort problem, at udsatte borgere mødes af et skiftende antal sagsbehandlere og i lange perioder efterlades uden udsigt til en afklaring af deres livssituation, hvilket i sidste ende kan gå ud over helbredet.

Lægeforeningen skal opfordre til, at ændringen i de nugældende regler evalueres.

Med venlig hilsen

Andreas Rudkjøbing

Att. Marianne Jansteen Eskesen
Sociale Ydelser
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

**RÅDET FOR
SOCIALT
UDSATTE**

21. februar 2018

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension)

Rådet for Socialt Udsatte takker for høringen af lovforslaget, som præciserer reglerne om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension. Med de foreslåede ændringer skal meningsløse og alt for langvarige forløb for borgere, som pga. fx sygdom eller komplekse sociale problemer realistisk set ikke kan opnå arbejdsevne, undgås.

Rådet er meget enig med forligskredsen i, at der er et stort behov for at justere i reglerne om ressourceforløb og førtidspension. Det er dokumenteret, at kommunerne tolker reglerne meget forskelligt, jf. Analyse af kommunal variation i tilkendelser af førtidspension.

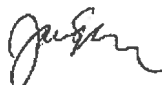
Desværre mener Rådet dog ikke, at de foreslåede præciseringer reelt styrker de berørte borgeres retssikkerhed nævneværdigt. Der er fortsat tale om, at kommunen har en høj grad af rum for skøn, når det fx skal vurderes, om det er "helt åbenbart", at arbejdsevnen ikke kan forbedres.

Dokumentationen for tilkendelse af/afslag på førtidspension fokuserer med forslaget fortsat på, om udvikling af arbejdsevnen er udelukket – og ikke omvendt: Dvs. på om kommunen kan dokumentere, at borgeren med alt overvejende sandsynlighed kan udvikle en relevant arbejdsevne. Sidstnævnte "omvendte" krav til dokumentation fra kommunens side ville stille borgeren i en langt bedre retssikkerhedsmæssig situation, end det er tilfældet i dag. Rådet anbefaler regeringen og forligskredsen at overveje, om reglerne skal ændres i forhold til dette. Samtidig anbefaler Rådet, at der ses på mulighederne for en konstruktion, hvor dokumentationen for arbejdsevnen (eller manglen på samme) foretages af en kyndig, uvildig part.

Rådet gør i den forbindelse opmærksom på, at kommunerne med de gældende regler om gradvis aftrapning af den statslige refusion på overførselsindkomster har klare incitamenter til at fastholde fx meget syge borgere på kontanthjælp eller i ressourceforløb frem for at tildele førtidspension. Reglerne om aftrapning af statslig refusion har til hensigt at give kommunerne incitament til at få borgere i arbejde – men rammer på uheldig vis gruppen af borgere, som er meget langt fra arbejdsmarkedet, og som realistisk set ikke har udsigt til at udvikle en arbejdsevne – og som burde have adgang til førtidspension.

Endvidere påpeger Rådet, at det fremlagte lovforslag slet ikke tager hånd om udfordringen med, at der er borgere, som venter alt for længe på at få tildelt et ressourceforløb. Det er belyst i projektet "Flere skal med", at op mod en tredjedel af borgere, som har været på kontanthjælp i mere end 5 år har så alvorlige problemer, at de burde være i fleksjob, i ressourceforløb eller have fået tilkendt førtidspension. Dertil kommer en stor gruppe (næsten 10 pct.), som er så stærkt belastede, at de ikke engang kan afklares i forhold til ressourceforløb eller førtidspension. Det er væsentlige problemstillinger, som en justering af reglerne om ressourceforløb og førtidspension også bør tage højde for.

Med venlig hilsen

Jann Sjursen

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
Sociale ydelser
Att. Marianne Jansteen Eskesen
Njalsgade 72A
2300 København

20.02.2018

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (Præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension).

SAND - De Hjemløses Landsorganisation skal hermed takke for det fremsendte høringsmateriale.

Indledningsvis skal vi bemærke, at vi som hjemløseorganisation længe har været seriøst bekymrede over, at se de mange udsatte mennesker med sammensatte, alvorlige sociale problemer og svær sygdom, der i årevis har været fastholdt i håbløse bureaukratiske ressourceforløb - uden reelt håb om relevant hjælp.

Det var vort håb, at en revision af loven ville betyde en betydelig afbureaukratisering og højere retssikkerhed - og samtidig skabe rammerne for at de mange mennesker, der rent faktisk alene kunne hjælpes videre gennem pension, nu endelig fik tilkendt pension, så de kunne få ro til at komme videre med deres liv.

Imidlertid må vi desværre konstatere, at lovændringen øjensynligt alene rettes mod at præcisere reglerne omkring ressourceforløb og dokumentationskrav for at undgå misforståelser ude i kommunerne.

Lovforslaget er angiveligt udarbejdet på baggrund af den vurdering, at det ikke er lovgivningen eller reglerne som sådan, men fortolkningen heraf, der er baggrunden for behovet for en præcisering af reglerne.

Desværre må vi endnu engang sige, at vi som udgangspunkt er uenige i den oprindelige lovs centrale delmål om, at reducere antallet af tilkendelser af førtidspension ud fra økonomiske mål, i stedet for at tildele pension til de der har et reelt behov for pension.

Det understreges i bemærkningerne til lovforslaget at loven ikke indebærer merudgifter til førtidspension og vurderes således ikke at have økonomiske konsekvenser af betydning. Det betyder i vor optik, at der beklageligvis ikke er rum for ændringer i antallet af pensionstilkendelser – uanset det reelle behov.

Der stilles rigtig store krav til forvaltningens indsats om at få fremskaffet den nødvendige dokumentation for at kunne træffe beslutninger om pensionstilkendelse.

Skal man i det lys se på lovforslaget, så har vi en væsentlig bekymring i forhold til, at de forvejen belastede forvaltninger vil drukne i bureaukrati, idet de kommunale sagsbehandleres arbejdsbyrde i forvejen er alt for stor. Konsekvensen heraf vil meget sandsynligt blive, at sagsbehandlerne ikke får reel mulighed for at leve op til dokumentationskravet, selvom de rent faktisk har udført arbejdet. Den desværre forventelige mangelfulde dokumentation, kan derfor let føre til at borgeren ikke får tilkendt en ellers berettiget pension.

Hertil kommer en undren over, at tilkendelse og afslag på pensionsansøgninger primært er baseret på om udvikling af arbejdsevnen er helt udelukket, i stedet for at fokusere på om det kan dokumenteres at borgeren med altovervejende sandsynlighed kan udvikle relevant erhvervsevne.

Sammenfattende er det vores generelle holdning til lovforslaget, at det er for bureaukratisk og er baseret på en alt for høj grad af skøn og derfor på ingen måde styrker borgernes retssikkerhed.

Med venlig hilsen

Ole Skou

Cand.jur. & Soc.rdg.

De hjemløses landsorganisation

Sundholmsvej 34, st.

2300 København S.

Tlf. 4073 3537

os@sandudvalg.dk

SAND.
De hjemløses landsorganisation

Marianne Jansteen Eskesen

Emne: VS: Høring over udkast til lovforslag - frist onsdag den 21. februar 2018 kl. 14.00

Til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

Under henvisning til mail af 6. februar 2018 (j.nr. 18/01792) om høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om social pension (præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension), skal det meddeles, at Statsforvaltningen ikke har bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Rikke Hinrichsen
direktionsassistent

STATSFORVALTNINGEN

Statsforvaltningen

Storetorv 10

6200 Aabenraa

Telefon: 72 56 70 00

Direkte telefon: 72 56 79 77

Mail: direktion@statsforvaltningen.dk

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
star@star.dk
cc: maja@star.dk og csk@star.dk

20. februar 2018 · asd

Høringssvar vedr. præcisering af regler om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension

Ældre Sagen takker for muligheden for at afgive høringssvar i forbindelse med præcisering af reglerne om ressourceforløb og dokumentationskrav for tilkendelse af førtidspension.

Ældre Sagen bakker op om de oprindelige intentioner bag reformen af førtidspension og fleksjob, om at flest muligt med nedsat arbejdsevne får mulighed for en tilknytning til arbejdsmarkedet i stedet for at parkeres på varig, passiv forsørgelse. Det vil ofte både have stor værdi for det enkelte menneske og samfundet.

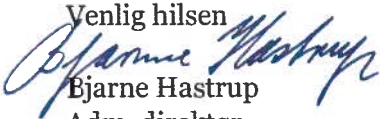
Men det er også afgørende, at beskæftigelsesmulighederne for personer med nedsat arbejdsevne rent faktisk forbedres markant ved deltagelse i ressourceforløb. Borgere, for hvem det er åbenlyst urealistisk at forbedre arbejdsevnen, skal ikke trækkes gennem meningsløse og uværdige forløb, fordi kommuner tolker lovgivningen unødigt strengt. Det er derfor positivt, at forligspartnerne bag reformen af førtidspension og fleksjob er blevet enige om at præcisere reglerne for ressourceforløb og førtidspension.

Det er et skridt i den rigtige retning, at det i forslaget præciseres i lov om aktiv beskæftigelsesindsats, at igangsættelse af et ressourceforløb er relevant, når der er udviklingsperspektiv i forhold til arbejdsevnen, men at et ressourceforløb ikke skal iværksættes, hvis det allerede er dokumenteret eller helt åbenbart, at et ressourceforløb ikke vil forbedre arbejdsevnen.

Det er også positivt, at det præciseres i lov om social pension, at personer kan tilkendes førtidspension, hvis deltagelse i relevante beskæftigelsesrettede tiltag ikke kan forbedre arbejdsevnen. Hermed kan det forhåbentligt undgås, at kommuner iværksætter fx ressourceforløb alene for at opfylde dokumentationskravet.

I det videre eftersyn af reformen af førtidspension og fleksjob opfordrer Ældre Sagen til, at der bl.a. ses nærmere på varigheden af ressourceforløb, ressourceforløbsydelsens størrelse, mulighederne for fastholdelsesfleksjob og ledighedsydelsens størrelse efter fleksydelsesalderen. Ældre Sagen opfordrer yderligere til, at der bliver fulgt op på, om præciseringen af reglerne har ført til en ændring af praksis i kommunerne.

Venlig hilsen

Bjarne Hastrup
Adm. direktør